

**ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE PRACY
INNOWACYJNEJ
W PUBLICZNEJ SZKOLE PODSTAWOWEJ NR 9**

**TEMAT: *Kształcenie umiejętności redagowania
różnych form wypowiedzi.***

Autor: mgr *Jadwiga Koziel*

SPIS TREŚCI

1. Wstęp	3
2. Cele i założenia programu	4
3. Założenia dydaktyczno-wychowawcze	5
4. Istota innowacji w odniesieniu do dotychczas realizowanego Programu oraz organizacji kształcenia i wychowania	6
5. Zamierzone metody i formy organizacyjne procesu dydaktyczno-wychowawczego	7
6. Organizacja procesu nauczania	10
7. Treści programowe dla klasy I	11
8. Treści programowe dla klasy II	20
9. Treści programowe dla klasy III	28
10. Przykładowy scenariusz zajęć	36
11. Propozycje oceny uczniów	37
12. Ewaluacja programu	38
13. Przykłady ćwiczeń sprawdzających umiejętności ucznia dla kl. III ..	39
14. Przykład ankiety ewaluacyjnej przeznaczonej dla rodziców	40
15. Przykład ankiety ewaluacyjnej przeznaczonej dla uczniów	41
16. Literatura	42

WSTĘP

Kształtowanie umiejętności wypowiedzania się na piśmie w formie wypracowania począwszy już od klasy pierwszej ma bardzo ważne znaczenie w procesie nauczania. Wypracowania dzieci w pierwszych latach nauki mogą przybierać różne formy stylistyczne: program nauczania przewiduje w klasach I– III opowiadanie, opis, sprawozdanie, streszczenie, notatkę kronikarską. Uczniowie poznają też takie formy użytkowe jak: list, zaproszenie, zawiadomienie, życzenia, pozdrowienia.

Realizacja opracowanego przeze mnie programu zakłada rozszerzenie tych form o redagowanie dialogu, opowiadania z użyciem dialogu, opowiadania z użyciem opisu, scenariusz, wywiadu, recenzji.

Samodzielna wypowiedź pisemna nie jest oddzielnym ogniwem w procesie nauczania języka. Wszystkie działy programowe uzupełniają się wzajemnie, a praca w zakresie jednego działu przyczynia się do kształtowania określonych umiejętności i nabywania wiadomości wchodzących w zakres innego działu programowego.

Z całokształtu analizy procesu nauczania języka ojczystego wynika, że osiągnięta w tym procesie wiedza ucznia, jego umiejętności w zakresie opanowania języka wyrażają się w pełni w jego wypowiedzi samodzielnej, a szczególnie w wypowiedzi pisemnej. Samodzielna wypowiedź pisemna jest bowiem najwyższym stopniem nauki pisania w klasach I – III.

Po ukończeniu pierwszego etapu kształcenia uczeń powinien umieć samodzielnie napisać wypowiedź pisemną składającą się z około dziesięciu zdań. Z chwilą przejścia do klasy czwartej wzrasta ilość prac pisemnych. Uczeń sam je redaguje i sam musi sobie radzić z problemami ortografii. Właściwe przygotowanie w klasach I – III ułatwi dziecku dostosowanie się do wymagań programu w klasach wyższych i oczekiwań nauczycieli polonistów. Dziecko nie będzie męczyć się pisząc wypracowanie, ale będzie bawić się słowem, praca ta będzie mu sprawiać przyjemność.

Zadania zawarte w tym programie realizowałam w klasie, którą obecnie uczę. Przeprowadziłam ankietę wśród nauczycieli polonistów w mojej szkole, którzy mieli możliwość zapoznania się z pracami dzieci. W swoich wypowiedziach podkreślają, że dzieci operują bogatym słownictwem, ich wypowiedzi są poprawne pod względem stylistycznym i gramatycznym, znają budowę opracowanych form wypowiedzi, stosują ciekawe rozwiązania kompozycyjne. Takie opinie utwierdzają mnie w przekonaniu, że program powinien być w dalszym ciągu realizowany.

CELE I ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Cel główny został zawarty w temacie programu „Kształcenie umiejętności redagowania różnych form wypowiedzi”. Ponadto wprowadzenie rozszerzonego zakresu poznawanych i stosowanych form wypowiedzi ma za zadanie:

- kształcenie umiejętności wyrażania swoich myśli, wrażeń, przeżyć;
- wzbogacanie słownictwa, frazeologii, zakresu pojęć;
- opanowanie umiejętności konstruowania dłuższych wypowiedzi w różnych formach;
- kształtowanie umiejętności dostosowania stylu do formy i treści wypowiedzi;
- wyrobienie poczucia odpowiedzialności za własne wypowiedzi;
- rozwijanie fantazji, pobudzanie do aktywności, odkrywanie rzeczy nowych;
- rozbudzanie wrażliwości na piękno słowa;
- wyzwolenie i utrwalenie załączków postawy twórczej;
- rozwijanie zainteresowań światem zewnętrznym;
- kształcenie wzajemnej akceptacji i współdziałania w zespole klasowym;
- eliminowanie sytuacji stresowych i negatywnych zachowań.

ZAŁOŻENIA DYDAKTYCZNO – WYCHOWAWCZE

W swojej pracy z uczniami klas młodszych dostrzegam tkwiący w nich potencjał twórczy. Pragnąc rozwijać aktywność twórczą uczniów staram się stwarzać im sytuacje, w których mogą wykorzystać swoje umiejętności. Realizując program „Kształcenie umiejętności redagowania różnych form wypowiedzi” przy realizacji treści programowych /„Mój świat”. Program kształcenia zintegrowanego w szkole podstawowej – nr dop. DKW 4014-8/99/ będę pobudzać ekspresję dziecięcą i wykorzystywać ją do tworzenia przez uczniów tekstów odzwierciedlających ich aktywność, zainteresowania, spostrzeżenia i różnorodne doświadczenia, a także stany emocjonalne, jakie przeżywają w danej chwili. Wszystkie te elementy zintegrowane ze zorganizowanym procesem kształcenia pogłębią wiedzę dziecka o świecie współczesnym i równocześnie umożliwią kształtowanie umiejętności posługiwania się środkami werbalnymi i słowem pisanym w sposób precyzyjny, literacki.

Podczas pracy z uczniami chciałabym przezwyciężyć lęk przed wyrażaniem swojej opinii, niechęć do dzielenia się swoimi doświadczeniami i przeżyciami, treść przed publicznymi wystąpieniami, trudności z nazywaniem stanów emocjonalnych i uczuć – innymi słowy nauczyć otwartości na otaczający ich świat i drugiego człowieka. Brak bowiem postawy otwartości jest częstą przyczyną porażek w kontaktach międzyludzkich w dorosłym życiu.

Myślę, że w trakcie realizacji ćwiczeń o różnorodnej tematyce obejmującej kształcenie polonistyczne, środowiskowe i plastyczne osiągnę swobodną atmosferę w klasie, rozwiną się indywidualne uzdolnienia uczniów oraz ukształtują właściwe relacje interpersonalne, dzieci nauczą się pracy w grupie.

Na podstawie zajęć opartych o pracę twórczą uczniowie będą pisać opowiadania, sprawozdania, rymowanki, listy, redagować notatki z życia klasy i szkoły.

W klasie III będą mogły dzięki nabytym umiejętnościom samodzielnie prowadzić kronikę klasową, tworzyć gazetki tematyczne, zbioriki opowiadań czy rymowanek.

ISTOTA INNOWACJI W ODNIESIENIU DO DOTYCHCZAS REALIZOWANEGO PROGRAMU ORAZ ORGANIZACJI KSZTAŁCENIA I WYCHOWANIA

Zajęcia powiązane będą z aktualnie realizowanym blokiem tematycznym. Odbywać się będą w klasopracowni kształcenia zintegrowanego. Powstałe na lekcjach prace uczniów wyeksponowane będą w sposób plastyczny – urządzimy kącik, w którym zamieszczać będziemy ogłoszenia, sprawozdania z ważnych wydarzeń z życia klasy, ciekawe opowiadania, wywiady, próby twórczości poetyckiej.

Prace będziemy zbierać w książeczki tematyczne, albumy, tomiki wierszyków, karty do kroniki klasowej.

Po opracowaniu danej formy wypowiedzi będę organizowała konkursy na najciekawszą wypowiedź. Jurorami będą uczniowie, wypracujemy też ścisłe kryteria oceny uwzględniające prawidłową budowę danej formy wypowiedzi, poprawność stylistyczną, bogactwo języka, poprawność gramatyczną i ortograficzną.

W miarę nabywania biegłości posługiwania się różnymi formami wypowiedzi, uczniowie będą podzieleni na grupy, np. bajkopisarzy, autorów komiksów, poetów, kronikarzy, dziennikarzy itp. Pozwoli to dzieciom poznać różne rodzaje gatunków literackich, sprawdzić się w tej dziedzinie, która im najbardziej odpowiada. Będziemy też redagować kronikę klasową i dążyć do opracowania własnej gazetki.

ZAMIERZONE METODY I FORMY ORGANIZACYJNE PROCESU DYDAKTYCZNO – WYCHOWAWCZEGO

Podstawowym założeniem jest praca z całym zespołem klasowym, dlatego każda technika stosowana na lekcji musi docierać do dziecka, być dla niego atrakcyjna, zachęcać do pracy, stwarzać możliwości odniesienia sukcesu.

Główne zamierzenia będą realizowane w powiązaniu z kształceniem polonistycznym i będą dotyczyły po części wszystkich działów programowych w klasach I – III.

- Ćwiczenia w mówieniu i słuchaniu:
 - uważne słuchanie innych dzieci i osób dorosłych z zachowaniem kontaktu wzrokowego i słuchowego;
 - stosowanie w mowie elementów techniki języka mówionego: artykulacja, akcent, siła głosu, intonacja, tempo;
 - przekazanie prostej, usłyszanej wiadomości;
 - zadawanie pytań, uczestniczenie w rozmowie, odpowiadania na pytania;
 - zamykanie myśli w formie zdania;
 - samorzutne i swobodne wielozdaniowe wypowiedzi na temat wydarzeń z życia, lektury, filmu, audycji, osoby itd.;
 - formułowanie pytań i odpowiedzi;
 - prowadzenie dialogu;
 - wypowiedzi na temat pojedynczych i cyklu obrazków, nadawanie im tytułów;
 - opowiadanie na podstawie przeżyć, historyjek obrazkowych, ulubionych baśni, filmu i lektury;
 - opisywanie przedmiotu lub sytuacji na podstawie bezpośredniej obserwacji;
 - dbałość o poprawność i kulturę mówienia- wypowiadanie się w formie zdania, dobór adekwatnych słów, precyzja, zwroty grzecznościowe.
- Ćwiczenia w czytaniu i opracowywaniu tekstów:
 - czytanie z podziałem na role;
 - wiązanie treści z różnymi formami ekspresji;
 - układanie opowiadań związanych z treścią utworu, np. innego zakończenia, dalszych losów bohatera;
 - zdawanie sprawy z treści przeczytanego tekstu;
 - wyodrębnianie postaci i zdarzeń w utworach literackich;
 - wymienianie charakterystycznych cech bohaterów;
 - oceny postępowań bohaterów i ich uzasadnianie;
 - rozróżnianie utworów wierszowanych od prozy;
 - wiązanie treści utworu z doświadczeniami i przeżyciami dzieci.

- Pisanie:
 - przepisywanie wyrazów, zdań, tekstów powiązane z uzupełnianiem i przekształcaniem;
 - porządkowanie zdań w rozsypance zdaniowej jako przygotowanie do układania spójnej wypowiedzi wielozdaniowej;
 - zbiorowe i indywidualne redagowanie i zapisywanie wielozdaniowej wypowiedzi na określony temat;
 - zbiorowe i indywidualne redagowanie listu;
 - zbiorowe i indywidualne pisanie życzeń z różnych okazji;
 - zbiorowe i indywidualne pisanie opowiadań na podstawie wydarzeń z życia, historyjek obrazkowych, sztuk teatralnych, filmów, audycji radiowych i telewizyjnych;
 - zbiorowe i indywidualne pisanie zdań na temat różnych przedmiotów jako przygotowanie do opisu;
 - zbiorowe i indywidualne opisywanie przedmiotów i postaci na podstawie bezpośredniej obserwacji oraz utworów literackich;
 - zbiorowe i indywidualne układanie i pisanie zaproszeń;
 - tworzenie i pisanie swobodnych tekstów;
 - zbiorowe i indywidualne pisanie sprawozdań z przebiegu jakiegoś wydarzenia;
 - zbiorowe i indywidualne pisanie streszczeń tekstów literackich;
 - redagowanie notatki kronikarskiej;
 - próby pisania scenariuszy na podstawie baśni, legend, fragmentów lektur.
- Wiedza o języku:
 - rzeczowniki jako nazwy osób, rzeczy, roślin, zwierząt i zjawisk;
 - czasowniki jako wyrazy oznaczające czynności i stany;
 - przymiotniki jako określenia rzeczownika;
 - związek między rzeczownikiem, przymiotnikiem i czasownikiem;
 - przysłówki jako określenie czasownika;
 - liczebniki jako wyrazy określające liczbę i kolejność;
 - ćwiczenia w poprawnym stosowaniu form gramatycznych przy użyciu przyimków, np. na, do, przy, obok itd.;
 - wprowadzanie nazw osób, przedmiotów, zwierząt, roślin, zjawisk przyrodniczych, nazw cech i czynności oraz stosunków czasowych i przestrzennych;
 - wprowadzanie wyrazów dotyczących przeżyć;
 - wdrażanie do poprawnego stosowania związków frazeologicznych;
 - gromadzenie wyrazów oznaczających wielkość, kształt, barwę, materiał;
 - wyrazy wieloznaczne;
 - wyrazy o znaczeniu podobnym;
 - grupowanie wyrazów i związków wyrazowych wokół określonego tematu-słownik tematyczny;
 - grupowanie wyrazów należących do tej samej rodziny;

- stosowanie zwrotów i form grzecznościowych w rozmowie, liście, życzeniach i zaproszeniu;
- wyjaśnianie niezrozumiałych wyrazów i związków frazeologicznych;
- dobór związków frazeologicznych potrzebnych do określonych form wypowiedzi, np. opisu, listu, swobodnego tekstu;
- kształtowanie umiejętności wyrażania myśli w formie zdania;
- rozpoznawanie i stosowanie w piśmie zdań oznajmujących, pytających, rozkazujących i wykrzyknikowych;
- rozwijanie zdań pojedynczych;
- porządkowanie wyrazów w zdaniu;
- uzupełnianie zdań właściwymi wyrazami;
- układanie zdań z rozsypanki wyrazowej na podstawie obrazka, historyjki obrazkowej, przeczytanego lub wysłuchanego tekstu;
- rozwijanie i ograniczanie składników w zdaniach;
- przekształcanie zdań i tekstów.

Wyżej wymienione techniki mają przyczynić się do kształcenia u uczniów sprawnego i poprawnego posługiwania się językiem w mowie i piśmie, staną się także podstawą do czerpania radości z zaspokojenia własnej wewnętrznej potrzeby tworzenia. Przyczynią się też do lepszego, pełniejszego rozwoju emocjonalnego i społecznego dziecka.

W zależności od możliwości intelektualnych uczniów zastosuję wielopoziomowe nauczanie zintegrowane. Każdy uczeń otrzyma możliwość korzystania z zadań dostosowanych do własnych umiejętności, a tym samym nie dozna porażki i nie zniechęci się do dalszej pracy. Taka indywidualizacja zagwarantuje realizację obowiązujących w nauczaniu początkowym zadań dydaktycznych i wychowawczych.

Metody:

- aktywne
- twórczej ekspresji
- ćwiczeń praktycznych
- słowne
- dyskusyjne
- oglądowe.

Rekrutacja do klasy pierwszej będzie odbywała się w myśl obowiązujących przepisów na zasadzie powszechnej dostępności.

ORGANIZACJA PROCESU NAUCZANIA

Zgodnie z założeniami lekcje, których celem jest kształcenie umiejętności redagowania różnych form wypowiedzi (lekcje twórcze) będą odbywały się raz w tygodniu, w wymiarze jednej godziny dydaktycznej.

W pracy dydaktycznej wykorzystam wszystkie formy pracy obowiązujące w programie nauczania zintegrowanego: zbiorową, indywidualną, zespołową.

Na zajęciach będę wykorzystywała obserwacje, wrażenia i doświadczenia poczynione przez dzieci w trakcie wycieczek, wyjść do kina, teatru i muzeum, spotkań z ciekawymi ludźmi, czytanej literatury, wydarzeń z życia klasy i szkoły. Będę dążyć do tego, by jak najwięcej zajęć poprzedzonych było sytuacjami inspirującymi wyobraźnię dzieci, by w swoich pracach przedstawiały nie tylko świat realny, ale także wyobrażony.

Praca rozpocznie się 1 września 2004 roku i będzie kontynuowana w klasie pierwszej, drugiej i trzeciej.

TREŚCI PROGRAMOWE DLA KLASY I

Miesiąc	Ośrodek tematyczny	Tematyka zajęć	Opracowanie wypowiedzi pod względem ortograficzno-gramatycznym i syntaktyczno-frazeologicznym	Przewidywane osiągnięcia ucznia
1.	2.	3.	4.	5.
W R Z E S I E Ń	Moje koleżanki i moi koledzy	Przedstawiam moją koleżankę z ławki- wykonanie portretu koleżanki i zredagowanie o niej jednego zdania z wykorzystaniem podanych wyrażen i zwrotów. Ułożenie i naklejenie podpisu z rozsypanki wyrazowej.	Wyróżnianie zdań w mowie i wyrazów w zdaniu. Symbolizowanie pojęć schematem. Ćwiczenia przygotowujące do nauki pisania.	Zna imię kolegi, z którym siedzi w ławce. Wyróżnia zdania w mowie. Układa zdanie z rozsypanki wyrazowej. Starannie wykonuje prace plastyczne.
	Trzymam się prosto	Układanie zdań na temat ilustracji przedstawiających różne formy aktywnego spędzania czasu na przerwach. Dobieranie podpisów do obrazków.	Stosowanie w mowie zdań pojedynczych i złożonych. Analiza i synteza słuchowa wyrazów. Tworzenie zwrotów z wyrazami określającymi stosunki przestrzenne.	Układa zdania pojedyncze. Dobiera podpisy do obrazków. Dokonuje analizy i syntezy wyrazów. Wie, jak dbać o prostą sylwetkę.
	Poznajemy szkołę i jej otoczenie	Przeprowadzenie wywiadów z wybranymi pracownikami szkoły. Opowiadania o pracy ludzi zatrudnionych w szkole. Dobieranie podpisów-nazw zawodów do ilustracji. Układanie zdań z użyciem nazw zawodów.	Wzbogacanie słownika dziecka o nazwy zawodów. Wyszukiwanie w wyrazach poznanych liter. Analiza i synteza wzrokowo-słuchowa wyrazów.	Wie, jakie osoby pracują w szkole. Wie, czym różni się głoska od litery. Dobiera podpis do obrazka. Układa zdania. Zadaje pytania.
	Po co w szkole są przerwy?	Wykonanie ilustracji nt. Jak chciałbym spędzać czas na przerwach. Zredagowanie krótkiej wypowiedzi na temat swojej pracy plastycznej. Układanie haseł-zakazów i nakazów-nawołujących do bezpiecznego zachowania się na korytarzu i w sali lekcyjnej.	Uważne słuchanie innych. Kreślenie linii i figur literopodobnych. Grupowanie wyrazów do tematu przerwa. Właściwa intonacja w mowie.	Wie, po co w szkole są przerwy. Wie, jak wykorzystać czas na przerwie. Układa zdania na temat sytuacji przedstawionej na ilustracji. Wykonuje rysunek na zadany temat.

1.	2.	3.	4.	5.
----	----	----	----	----

P A Ż D Z I E R N I K	Moja rodzina	Zdawanie relacji z przeprowadzonej w domu rozmowy z jednym z członków rodziny na temat jego ulubionych zajęć. Jak pytać, aby dużo się dowiedzieć? - uczymy się układać pytania. Wyszukiwanie zdań pytających w czytanim tekście. Właściwa intonacja przy czytaniu zdań pytających.	Łączenie podanych wyrazów w związki frazeologiczne. Poznawanie wyrazów nazywających stopień pokrewieństwa w rodzinie. Poprawne stosowanie kropki i znaku zapytania. Układanie pytań i odpowiedzi. Pisanie poznanych liter i krótkich zdań.	Wymienia członków rodziny i określa stopień pokrewieństwa między nimi. Układa pytania. Układa odpowiedzi. Wie, że na końcu odpowiedzi stawiamy kropkę, a na końcu pytania znak zapytania. Rozumie czytane zdania. Poprawnie zapisuje wyrazy i zdania.
	Mój przyjaciel zwierzak	Dłuższa wypowiedź na temat swojego ulubionego zwierzaka. Porządkowanie wypowiedzi według podanego planu jako przygotowanie do redagowania opisu. Porządkowanie zdań w rozsypance zdaniowej - tworzenie opisu kotka.	Układanie kilkuzdaniowej wypowiedzi. Zastępowanie wyrazów wyrazami o podobnym znaczeniu. Poprawne łączenie przymiotników z rzeczownikami. Łączenie zdań w logiczną wypowiedź.	W dwóch, trzech zdaniach wypowiada się na temat własnych doświadczeń. Czyta krótki tekst ze zrozumieniem. Porządkuje zdania tworząc logiczną wypowiedź. Stosuje wielką literę w imionach ludzi, zwierząt oraz na początku zdania.
	Poszukujemy śladów jesieni	Jaka jest jesień – ustne redagowanie opowiadania na podstawie obserwacji zebranych na wycieczce i zgromadzonych ilustracji. Gromadzenie wyrazów wokół tematu „jesień”. Układanie i zapisywanie krótkich zdań. Tworzenie rymowanek o jesieni.	Próby samodzielnego układania opowiadania. Tworzenie słowniczka tematycznego. Poprawne redagowanie zdań. Wdrażanie do czytania ze zrozumieniem. Ćwiczenia analizy i syntezy wzrokowo-słuchowej wyrazów.	Wzbogaca czynny słownik o wyrazy związane z jesienią. Określa barwy liści. Układa zdania i tworzy rymowanki o jesieni. Jest wnikliwym obserwatorem. Rozumie potrzebę utrwalania pięknych widoków za pomocą prac plastycznych lub tekstów literackich.
	Jaka to jesień?	Komponowanie opowiadania inspirowanego obrazami przedstawiającymi późną jesień. Gromadzenie pięknych określeń mówiących o smutku późnej jesieni. Stosowanie nowo poznanych określeń w redagowanym opowiadaniu.	Swobodne wypowiedzi uczniów na temat oglądanych ilustracji. Wzbogacanie słownika ucznia o poetyckie określenia. Tworzenie liczby mnogiej wyrazów przez dodanie na końcu samogłoski. Ćwiczenia w czytaniu ze zrozumieniem.	Wzbogacił słownictwo o wyrazy związane z pogodą. Rozumie określenia „złota jesień” i „słotna jesień”. Improwizuje na temat. Poprawnie stosuje w zdaniach poznane wyrazy i zwroty. Prawidłowo odwzorowuje kształty liter.
1.	2.	3.	4.	5.

	Jesienne zbiory	Konstruowanie zagadek o warzywach. Wskazywanie i nazywanie cech poszczególnych warzyw, ich znaczenia dla zdrowia i postaci pod jaką są spożywane. Układanie zdań zachęcających do spożywania warzyw.	Wprowadzenie do czynnego słownika ucznia wyrazów oznaczających cechy: kolor, wielkość, kształt, zapach, smak. Układanie zdań oznajmujących i pytających. Dbalność o poprawność logiczną i gramatyczną układanej wypowiedzi.	Zna podstawowe warzywa. Określa ich przeznaczenie i wartość odżywczą. Dokonuje analizy i syntezy wzrokowo-słuchowej omawianych wyrazów. Układa zagadki. Właściwie stosuje wyrazy będące nazwami cech.
L I S T O P A D	Przygotowania do zimy	Opowiadanie bajki pt. "Kopciuszek" na podstawie historyjki obrazkowej. Układanie podpisów do poszczególnych obrazków historyjki. Próby komponowania innego zakończenia bajki.	Układanie opowiadań związanych z treścią utworu. Pisanie zdań z zachowaniem poprawności ortograficznej. Wyjaśnianie niezrozumiałych wyrazów i związków frazeologicznych.	Rozumie pojęcie „bajka”. Prezentuje w kilku zdaniach poznaną bajkę. Poprawnie zapisuje tytuł bajki. Wyodrębnia w bajce postacie, zdarzenia oraz podaje ich kolejność. Tworzy własne zakończenie poznanej bajki.
	Zimowe mieszkania zwierząt	Układanie dialogów prowadzonych przez zwierzęta na podstawie wysłuchanego wiersza pt. „Zimowe mieszkania”. Zapisywanie ułożonych dialogów.	Prowadzenie dialogu. Formułowanie pytań i odpowiedzi. Rozróżnianie utworów wierszowanych od prozy. Stosowanie zwrotów i form grzecznościowych w rozmowie.	Wie, które zwierzęta zasypiają na zimę. Wie, które ptaki odlatują, a które pozostają. Wie, jak zwierzęta przygotowują się do zimy. Układa i zapisuje dialog. Rozróżnia utwory wierszowane od prozy.
	Zajęcia na długie, jesienne wieczory	Swobodne wypowiedzi dzieci na temat ulubionych zajęć. Grupowanie wyrazów wokół tematu. Tworzenie swobodnych tekstów na temat zajęć w jesienne wieczory.	Wyrazy oznaczeniu podobnym i przeciwnym. Analiza wzrokowa i słuchowa wyrazu „wieczór”. Wyrażanie myśli w formie zdania. Tworzenie i pisanie swobodnych tekstów.	Wypowiada się na określony temat. Zastępuje wyrazy wyrazami o podobnym znaczeniu. Dobiera do podanego wyrazu wyraz o znaczeniu przeciwnym. Tworzy swobodny tekst.
	Zwierzęta zimą	Wysłuchanie czytanego przez nauczyciela opowiadania pt. „Huśtawka sikorek”. Wypowiedzi uczniów inspirowane treścią wysłuchanego opowiadania. Redagowanie zaproszenia do karmnika skierowanego do ptaków.	Dobór związków frazeologicznych potrzebnych do zredagowania zaproszenia. Pisownia zakończeń –ów. Układanie i zapisywanie zaproszenia. Samorzutne wypowiedzi na temat czytanego tekstu.	Wie, dlaczego należy dokarmiać ptaki w zimie. Wypowiada się na temat słuchanego tekstu. Stosuje poznane wyrażenia i zwroty. Poprawnie pisze poznane wyrazy. Układa zaproszenie.
1.	2.	3.	4.	5.

G R U D Z I E Ń	Robimy zakupy	Kim był św. Mikołaj? – wypowiedzi uczniów na podstawie własnych wiadomości oraz zgromadzonych w klasie materiałów. Pisanie listu do św. Mikołaja z wykorzystaniem poznanych zwrotów grzecznościowych.	Zamykanie myś w formie zdania. Opowiadanie na podstawie przeżyć. Zbiorowe i indywidualne redagowanie listu. Stosowanie zwrotów i form grzecznościowych w liście. Właściwe rozmieszczenie tekstu przy pisaniu listu.	Pozna legendy związane ze św. Mikołajem. Wypowiada się kilkoma powiązаныmi logicznie zdaniami. Wie, gdzie znajduje się kraina św. Mikołaja. Poprawnie zapisuje list. Zna i stosuje zwroty i formy grzecznościowe w liście. Adresuje kopertę.
	Jak spędzamy wolny czas?	Swobodne wypowiedzi dzieci na temat: Co można robić, kiedy za oknem jest szaro i zimno? Zbiorowe i indywidualne układanie „przepisu” na nudę.	Grupowanie wyrazów i związków wyrazowych wokół określonego tematu. Pisanie przepisu. Ćwiczenia w pisaniu wyrazów z dwuznakiem „ch”. Liczebniki jako wyrazy określające kolejność.	Wypowiada się na podany temat. Stosuje w zdaniach poznane wyrazy i związki wyrazowe. Układa przepis. Poprawnie pisze poznane wyrazy z „ch”. Wie, że liczba może określać kolejność.
	Poznaje-my tradycje bożonarodzeniowe	Prezentowanie zebranych informacji, tekstów, ilustracji, przysłów, zagadek związanych z tradycjami Świąt Bożego Narodzenia. Konstruowanie zdań z zastosowaniem pięknych, oryginalnych zwrotów, np.: zielony gość, migocące gwiazdki, wigilijna wieczerza itp.	Wyjaśnianie znaczenia wyrażeń i zwrotów związanych z tematyką świąteczną: wigilijna wieczerza, kolędniczy, podłóżniczka itp. Utrwalenie zmiękczenia „ń – ni”. Ćwiczenia w cichym, a następnie głośnym czytaniu tekstu.	Wie, co znaczy nazwa świąt: Boże Narodzenie. Wie, że strojenie choinki i przygotowanie szopki to zwyczaj bożonarodzeniowy. Zna tradycyjne potrawy wigilijne. Rozumie znaczenie łamania się opłatkiem. Wzbogacił słownik o wyrazy: szopka, żłobek kolędniczy, pasterz, podłóżniczka. Stosuje w zdaniach oryginalne zwroty. Poprawnie pisze wyrazy ze zmiękczeniami „ń-ni”.
	Obserwujemy przyrodę zimą	Komponowanie opisu zimowego krajobrazu z użyciem pięknych zwrotów. Tworzenie związków przymiotników z rzeczownikami. Indywidualne zapisywanie opisu – uzupełnianie tekstu wyrazami i wyrażeniami opisującymi zimę.	Pisanie wyrazów z dwuznakami i utratą dźwięczności. Przymiotniki jako określenia rzeczownika. Układanie opisu. Pisanie z uzupełnianiem. Gromadzenie wyrazów wokół tematu „zima”, dobór związków frazeologicznych potrzebnych do opisu.	Wypowiada się w kilku zadaniach na temat zimy, widoków, porównuje z innymi porami roku. Wymienia i liczy głoski w wyrazach. Rozpoznaje dwuznak „rz”. Gromadzi wyrazy potrzebne do opisu zimowego krajobrazu. Układa opis.
1.	2.	3.	4.	5.

S T Y C Z E Ń	Zimowe zabawy	Redagowanie sprawozdania z balu karnawałowego – układanie odpowiedzi na przygotowane przez nauczyciela pytania. Łączenie zdań w logiczną całość – tworzenie sprawozdania.	Porządkowanie zdań jako przygotowanie do tworzenia spójnej wypowiedzi wielozdaniowej. Omawianie etapów własnego działania. Wprowadzanie wyrazów dotyczących przeżyć dzieci.	Wie, co to jest karnawał. Wzbogaca swój słownik o wyrazy dotyczące przeżyć. Porządkuje zdania w wypowiedź wielozdaniową. Planuje kolejność własnych działań. Układa sprawozdanie. Poprawnie przepisuje tekst.
	Uroczystości rodzinne	Kilkuzdaniowe wypowiedzi dzieci na temat: Za co dziękuję babci. Komponowanie wypowiedzi pisemnej pn. „Dziękuję Babci” w formie życzeń.	Zastępowanie wyrazów wyrazami o znaczeniu podobnym, np. radosna-wesoła, pogodna. Utrwalenie zmiękczeń „ć-ci”. Stosowanie form grzecznościowych w życzeniach. Indywidualne pisanie życzeń.	Dobiera do podanych wyrazów wyrazy o znaczeniu podobnym. Komponuje spójną, kilkuzdaniową wypowiedź. Poprawnie pisze wyrazy ze zmiękczeniami. Stosuje w życzeniach formy grzecznościowe. Wie, że zwroty grzecznościowe piszemy wielką literą. Układa życzenia.
	Bezpieczne ferie	Gromadzenie słownictwa wokół tematu: Sporty zimowe. Próba przewidywania zakończenia akcji w utworze po wysłuchaniu opowiadania nauczyciela pt. „Nowe łyżwy”.	Pisanie zakończenia usłyszonej historii. Stosowanie w wypowiedzi różnych rodzajów zdań; oznajmujących, pytających, wykrzyknikowych. Bogacenie słownika ucznia o wyrazy związane ze sportami zimowymi.	Potrafi wymienić kilka zabaw i sportów zimowych. Wie, jak należy zachować się podczas zabaw zimowych. Wie, które miejsca są bezpieczne do zabaw zimowych. Wzbogaca swój słownik o wyrazy związane z zimą. Potrafi skomponować zakończenie usłyszonej historii.
L U T Y	Wspominamy ferie zimowe	Redagowanie opowiadania pt. „Moja zimowa przygoda” na podstawie własnych przeżyć i doświadczeń. Pisanie swobodnego tekstu.	Indywidualne układanie i zapisywanie wypowiedzi kilkuzdaniowej. Praktyczne ćwiczenia w opanowaniu poprawnych form gramatycznych. Kształtowanie umiejętności wyrażania myśli w formie zdania.	Wie, co to znaczy, że coś jest udane, np. „udane ferie”. Potrafi podzielić się wrażeniami z ferii. Opowiada o swoich przeżyciach. Prawidłowo zapisuje opowiadanie. Wie, że imiona piszemy wielką literą.
1.	2.	3.	4.	5.

	Szukamy zwiastunów wiosny	Swobodne wypowiedzi dzieci na temat wysłuchanego wiersza pt. „Strumyki górskie na wiosnę”. Komponowanie wypowiedzi na temat: „O czym opowiadały sobie strumyki, gdy już połączyły się w potok?”	Pisanie opowiadań na podstawie wiersza. Wielka litera w pisowni nazw gór, rzek. Wprowadzanie nazw stosunków czasowych. Gromadzenie wyrazów o znaczeniu podobnym. Dobór związków frazeologicznych potrzebnych do napisania swobodnego tekstu.	Wie, dlaczego przyroda budzi się do życia. Uważnie słucha czytanych tekstów. Wyszukuje w tekście fragmenty na zadany temat. Używa nazw stosunków czasowych. Zastępuje wyrazy innymi, o podobnym znaczeniu. Samodzielnie układa dłuższą wypowiedź.
M A R Z E C	Kiedy nadchodzi noc	Próby tworzenia własnych tekstów do improwizowanych scenek pt. „Wiosna się zbliża” z wykorzystaniem treści wiersza pod tym samym tytułem oraz doświadczeń i fantazji dzieci. Zapisywanie improwizacji w formie dialogu.	Stosowanie w rozmowie różnych rodzajów zdań. Przekształcanie zdań i tekstów. Ćwiczenia doskonalące pismo w zakresie właściwego rozmieszczenia tekstu na stronie. Czytanie z podziałem na role. Inscenizowanie tekstów.	Nazywa pory dnia. Nazywa pory roku. Improwizuje na temat. Przekształca zdania. Układa dialog. Prawidłowo zapisuje dialog. Czyta z podziałem na role. Odgrywa wyznaczone role w scenkach.
	Wiosenne budowanie	Zdawanie sprawy z poczynionych na wycieczce obserwacji zachowania ptaków. Prezentowanie przygotowanych wiadomości o miejscach gniazdowania ptaków. Układanie zdań oceniających wróbla na podstawie tekstu pt. „Gdzie budować gniazdo?”	Zdawanie sprawy z treści przeczytanego tekstu. Gromadzenie przymiotników - nazw cech opisujących postępowanie wróbla. Ocena postępowania bohatera i jej uzasadnienie. Pisownia nazw ptaków: wróbel, jaskółka, kukułka. Sięganie do różnych źródeł informacji.	Wie, z czego ptaki budują gniazda. Zna niektóre ciekawostki z życia ptaków. Rozumie cicho czytany tekst. Dokonuje obserwacji podczas wycieczki. Zdaje sprawę z samodzielnie przygotowanych informacji. Ocenia czyjeś postępowanie. Uzasadnia swoje zdanie.
	Witamy wiosnę	Redagowanie notatki do klasowej kroniki z obrzędu topienia Marzanny. Wspólne ustalenie, jakie informacje są najważniejsze i co chcemy przekazać czytelnikowi naszej kroniki.	Opowiadanie o własnych wrażeniach i przeżyciach. Gromadzenie wyrazów nazywających wrażenia. Rozwijanie zdań pojedynczych. Ćwiczenia w poprawnej ortograficznie pisowni wyrazów z „rz”.	Zna zwyczaj żegnania zimy i witania wiosny. Wypowiada się na temat własnych przeżyć. Z pomocą nauczyciela redaguje kilka zdań na określony temat. Wie, jakie informacje powinny się znaleźć w notatce kronikarskiej. Poprawnie pisze poznane wyrazy z „rz”.
	1.	2.	3.	4.

	Postacie z baśni i filmów	Opowiadanie o swoim ulubionym bohaterze filmowym. Samodzielne pisanie listu do wybranej postaci baśniowej lub filmowej.	Kształcenie umiejętności zamykania myśli w zdaniu. Używanie zwrotów grzecznościowych w liście. Pisanie listu z zachowaniem wszystkich jego elementów. Nazywanie cech .	Zna postacie z baśni i filmów dla dzieci. Wypowiada się na temat swoich ulubionych postaci. Uzasadnia swoje zdanie. Redaguje list. Stosuje w liście zwroty grzecznościowe. Poprawnie rozmieszcza tekst na stronie.
K W I E C I E Ń	Prima aprilis	Układanie rymowanek o primaaprilisowym zwyczaju.	Wyjaśnienie znaczenia nazwy „Prima aprilis”. Tworzenie rymów. Ćwiczenia w kształtnym pisaniu i prawidłowym łączeniu liter.	Wie, co znaczą słowa „prima aprilis”, „tyńf”. Wie, na czym polega zwyczaj żartobliwego oszukiwania. Tworzy rymowanki. Pisze kształtne litery, poprawnie je łączy.
	Wielkanoc	Opowiadanie nt. „Wielkanocny zwyczaj śmigus-dyngus” na podstawie przeżyć dzieci i wykonanej pracy plastycznej.	Wypowiadanie się na temat tradycji wielkanocnych. Grupowanie słownictwo wokół tematu „śmigus-dyngus”. Swobodne wypowiedzi na własnych podstawie przeżyć i prac plastycznych. Redagowanie zdań na określony temat.	Pozna tradycje i zwyczaje wielkanocne. Wie, jak zachować się podczas zabawy wielkanocnej śmigus-dyngus. Potrafi działać twórczo. Komponuje opowiadanie w oparciu o własne przeżycia. Wzbogacił swój słownik o wyrazy związane z Wielkanocą.
	Poznajemy okolice	Swobodne wypowiedzi uczniów na temat wyglądu podwórka przy ich domach i sposobów spędzania czasu na podwórku. Redagowanie opowiadania twórczego pt. „Podwórko moich marzeń”.	Grupowanie wyrażeń wokół tematu „podwórko”. Samorządne i swobodne wielozdaniowe wypowiedzi na temat wydarzeń z życia. Poprawna pisownia opracowanych wyrazów.	Wie, jak spędzać czas na podwórku. Wie, jakie zabawy są bezpieczne. Wypowiada się na temat własnych przeżyć. Układa spójną logicznie, kilkuzdaniową wypowiedź. Uwzględni w opowiadaniu wszystkie części: wstęp, rozwinięcie, zakończenie.
	Wiosna w parku i ogrodzie	Wywiad z Panią Wiosną – układanie pytań do wiosny i przewidywanych odpowiedzi jako przygotowanie do przeprowadzenia wywiadu.	Układanie zdań pytających i oznajmujących. Tworzenie pięknych wyrażeń o wiosnie. Ćwiczenia w zapisywaniu dialogu. Pisownia wyrazów ze zmiękczeniami „ś-si”.	Pozna wiosenne zjawiska przyrodnicze. Rozpoznaje i nazywa kwiaty wiosenne. Układa pytania i odpowiedzi. Wie, jak zapisać rozmowę. Stosuje w rozmowie wyrażenia i zwroty grzecznościowe.
1.	2.	3.	4.	5.

M A J	Dzień Ziemi	„O co prosi nas Ziemia?” – komponowanie listu Ziemi do jej mieszkańców.	Gromadzenie związków frazeologicznych określających piękno naszej planety. Poznanie wyrazów bliskoznacznych do wyrazów: ziemia, przyroda, krajobraz. Pisownia wielką literą nazw planet i ich mieszkańców.	Wie, kiedy obchodzony jest Dzień Ziemi. Wie, że Ziemię należy chronić. Redaguje wypowiedź na określony temat. Pisze list. Wie, że nazwy planet i ich mieszkańców piszemy wielką literą. Pozna wyrazy bliskoznaczne do wyrazów: Ziemia, przyroda, krajobraz.
	To lubię	Swobodne wypowiedzi na temat: Czy biblioteka jest magicznym miejscem? Układanie pytań jako przygotowanie do przeprowadzenia wywiadu ze szkolną bibliotekarką. Opracowanie karty do kroniki klasowej.	Gromadzenie słownictwa wokół wyrazu: książka. Wielka litera w pisowni tytułów książek. Wypowiadanie się na określony temat. Zapisywanie rozmowy.	Wie, czym jest biblioteka. Wie, jak korzystać z biblioteki. Potrafi wypowiadać się pełnymi zdaniami. Wie, że imiona i nazwiska autorów oraz tytuły książek piszemy wielką literą. Przeprowadza wywiad. Redaguje notatkę do kroniki.
	Z rodziną najweselej	Kilkudzaniowe, uporządkowane wypowiedzi dzieci nt. „Za co kocham moją mamę”. Grupowanie słownictwa wokół tematu” mama. Rymowane życzenia dla mojej mamy w dniu jej święta-indywidualne komponowanie tekstu. Zapisywanie życzeń na karcie wykonanej na zajęciach plastyczno-technicznych.	Różne sposoby wyrażania uczuć. Układanie wypowiedzi na dany temat. Samodzielne układanie życzeń z wykorzystaniem przygotowanego słownictwa. Ćwiczenia w kształtnym pisaniu. Przypomnienie pisowni zwrotów grzecznościowych.	Potrafi złożyć życzenia. Zredaguje życzenia. Potrafi zapisać życzenia na karcie. Układa rymowanki. Potrafi wyrazić swoje uczucia używając właściwych wyrazów i zwrotów. Poprawnie łączy litery. Wie, że zwroty grzecznościowe piszemy wielką literą. Dba o poprawność ortograficzną pisanego tekstu.
	Marzenia dzieci	Grupowanie słownictwa wokół tematu: „marzenia”. Komponowanie swobodnego tekstu pt. „Moje marzenia.	Wprowadzanie wyrazów dotyczących przeżyć dzieci. Wdrażanie do poprawnego stosowania związków frazeologicznych. Tworzenie i pisanie swobodnych tekstów.	Opowiada o swoich marzeniach. Dobiera właściwe związki frazeologiczne do wyrażenia swoich marzeń. Układa swobodny tekst.
1.	2.	3.	4.	5.

C Z E R W I	Zbliżają się wakacje	Swobodne wypowiedzi na temat: co oznacza słowo list, dlaczego piszemy listy, kto je pisze, co zawiera list. Wspólne układanie treści listu do Lata zawierającego prośby dzieci związane z nadchodzącymi wakacjami.	Zapoznanie z pisownią skrótów: odbiorca - odb., nadawca-nad. Adresowanie koperty. Stosowanie zdań oznajmujących, pytających i wykrzyknikowych w mowie i piśmie. Właściwe rozmieszczanie tekstu listu na stronie.	Zna formę listu. Stosuje wielką literę w pisaniu zwrotów grzecznościowych. Potrafi zaadresować kopertę. Potrafi w grzeczny, kulturalny sposób przedstawić swoją prośbę. Poprawnie pisze swoje imię, nazwisko i adres.
I E C	Wspomnienia mijającego roku	Wielozdaniowe wypowiedzi dzieci na temat: Czego nauczyłem się w klasie I? Przedstawienie w dowolnej, wybranej przez dziecko formie tematu: W tym jestem dobry.	Opowiadanie na podstawie przeżyć. Wypowiedzi na temat swoich umiejętności. Zamykanie myśli w granicach zdania. Tworzenie swobodnego tekstu.	Zna swoje mocne strony. Potrafi dokonać samooceny. Stosuje w mowie i piśmie różne rodzaje zdań. Układa i zapisuje swobodny tekst.

TREŚCI PROGRAMOWE DLA KLASY II

Miesiąc	Ośrodek tematyczny	Tematyka zajęć	Opracowanie wypowiedzi pod względem ortograficzno-gramatycznym i syntaktyczno-frazeologicznym	Przewidywane osiągnięcia ucznia
1.	2.	3.	4.	5.
W R Z E S I E Ń	Wakacyjne wspomnienia	Wspominam swoje wakacje – uzupełnianie zdań wyrazami i zwrotami, komponowanie opowiadania. Powtórzenie wiadomości o zdaniu, głoskach i literach.	Swobodne wypowiedzi na temat przeżyć i wrażeń. Ciche czytanie ze zrozumieniem. Pisownia wyrazów z dwuznakami i zmiękczeniami.	Zna nazwy miesięcy wakacyjnych. Wie, że nazwy geograficzne piszemy wielką literą. Potrafi uważnie słuchać wypowiedzi innych. Uzupełnia zdania odpowiednimi wyrazami i zwrotami. Układa zdania w logiczną wypowiedź.
	W szkole	W świetlicy szkolnej – redagowanie kilkudzaniowej wypowiedzi z wykorzystaniem podanego słownictwa i wrażeń z wizyty w świetlicy.	Zamykanie myśli w formie zdania. Opowiadanie na podstawie przeżyć. Wielka litera na początku zdań. Ćwiczenia w poprawnym stosowaniu form gramatycznych.	Formułuje odpowiedzi na pytania w związku z obserwacją. Rozumie czytane samodzielnie polecenia. Stosuje wielką literę na początku zdania. Układa zdania. Porządkuje zdania w dłuższą wypowiedź.
	Jak zatrzymać lato?	Kończenie zdań związanych z letnimi wspomnieniami jako przygotowanie do komponowania swobodnego tekstu na temat: Jak zatrzymać lato? Tworzenie słownika tematycznego związanego z latem.	Wypowiedzi na zadany temat. Określanie cech różnych roślin rzeczy, zjawisk, ludzi, zwierząt. Gromadzenie wyrazów związanych z danym tematem. Dzielenie wyrazów na sylaby przy przenoszeniu. Tworzenie swobodnego tekstu.	Kończy rozpoczęte zdanie. Rozumie, co to znaczy zatrzymać lato, i wie, w jaki sposób można to zrobić. Dobiera określenia do podanych rzeczowników. Wzbogaci swój słownik o wyrazy związane z latem. Tworzy swobodny tekst.
	Dary jesieni	Układanie rozmowy z postacią z obrazu na podstawie reprodukcji obrazu Olgi Boznańskiej pt. „W ogrodzie”.	Swobodne wypowiedzi na temat treści obrazu. Wyróżnianie i nazywanie barw na obrazie. Wyrazy określające nastrój. Pisownia wyrazów z „ó” wymiennym.	Wypowiada się na temat oglądanego obrazu. Wyróżnia i nazywa barwy. Określa nastrój. Poprawnie pisze wyrazy z „ó” wymiennym. Układa i zapisuje rozmowę.

1.	2.	3.	4.	5.
P A Ź D Z I E R N I K	Las jesienią	Redagowanie sprawozdania z wycieczki do lasu. Gromadzenie wyrazów i wyrażen nazywających stosunki czasowe i intensywność przeżyć.	Tworzenie związków frazeologicznych z wyrazami określającymi stosunki czasowe. Gromadzenie wyrazów nazywających przeżycia. Ustalanie chronologii wydarzeń.	Wie, jak zachować się w lesie. Potrafi obserwować. Nazywa przeżycia. Określa stosunki czasowe. Zdaje sprawozdanie z przebiegu wycieczki. Zapisuje swoją wypowiedź.
	Przygotowania do zimy	Opisywanie samodzielnie wykonanych naklejanek z jesiennych liści z wykorzystaniem tekstu pt. „Naklejanki z liści”.	Wyszukiwanie w tekście fragmentów na zadany temat. Gromadzenie słownictwa potrzebnego do opisu. Indywidualne opisywanie ilustracji. Właściwe rozmieszczenie tekstu na stronie. Pisownia wyrazów ze zmiękczeniami.	Wzbogaca słownictwo o wyrażenia potrzebne do zredagowania opisu. Doskonali poprawność ortograficzną. Układa zdania opisujące wykonaną pracę. Redaguje opis. Zna budowę opisu. Stosuje akapity przy zapisywaniu poszczególnych części opisu.
	Zjawiska pogodowe towarzyszące jesieni	Układanie rymowanek o „pogodzie pod psem” z wykorzystaniem zgromadzonych związków frazeologicznych i rymujących się wyrazów określających jesienną pogodę.	Gromadzenie słownictwa wokół tematu „jesienna pogoda”. Tworzenie rymów. Wyjaśnianie pisowni trudnych wyrazów. Dobieranie poetyckich określeń zjawisk pogodowych.	Zna pory roku i ich kolejność. Potrafi wymienić zjawiska pogodowe. Wzbogaci swój słownik o wyrazy związane z jesienną szarugą. Potrafi określić nastrój utworu poetyckiego. Tworzy rymowanki. Rozumie znaczenie powiedzenia „pogoda pod psem”. Potrafi dobrać wyrazy naśladowujące odgłosy.
	Bezpieczna droga do szkoły	Przeprowadzenie wywiadu z policjantem po uprzednim przygotowaniu pytań. Zapis wywiadu. Poznanie pojęć związanych z pracą reportera.	Ustalanie planu pracy. Redagowanie pytań, jakie zadamy aby uzyskać oczekiwane informacje. Zapis rozmowy. Bogacenie słownictwa uczniów o wyrazy związane z pracą reportera.	Rozumie potrzebę stosowania przepisów ruchu drogowego. Wie, jak zachować się na drodze w mieście i poza nim. Ułoży pytania do przeprowadzenia wywiadu. Wie, na czym polega praca reportera. Zapisze rozmowę.
	Chcę być zdrowy	Swobodne wypowiedzi uczniów na temat: Kiedy i dlaczego nie chciałem się obudzić? Mój najciekawszy sen – redagowanie opowiadania opartego na własnych przeżyciach.	Wielozdaniowe wypowiedzi oparte na przeżyciach i doświadczeniach. Tworzenie i pisanie swobodnych tekstów.	Rozumie znaczenie snu dla zdrowia człowieka. Układa wielozdaniową wypowiedź w oparciu o swoje marzenia senne. Poprawnie rozmieszcza tekst na stronie. Zna trzyczęściową budowę opowiadania.

1.	2.	3.	4.	5.
L I S T O P A D	Listopadowe święta	Określanie rzeczowników-nazw kwiatów za pomocą odpowiednio dobranych przymiotników. Poznanie symbolicznego znaczenia kwiatów. Układanie legendy o wybranym kwiatku.	Dobieranie przymiotników do podanych rzeczowników. Słuchanie czytanych przez nauczyciela tekstów. Ćwiczenia słownikowo-frazeologiczne – zwroty stosowane w legendach.	Wie, co to jest symbol. Pozna „mowę kwiatów”. Rozpoznaje rzeczowniki i przymiotniki – dobiera odpowiednie przymiotniki do rzeczowników. Wie, co to jest legenda. Tworzy legendy.
	Poznają swoją Ojczyznę	Pojazd, który zabierze mnie w przestrzeń kosmiczną – redagowanie opisu na podstawie samodzielnie wykonanej pracy plastycznej.	Gromadzenie słownictwa wokół tematu: „kosmos”. Wypowiedzi na temat ilustracji. Układanie planu opisu. Redagowanie opisu. Pisanie nazw planet wielką literą.	Układa zdania opisujące na podstawie ilustracji. Wie, kto to był Mikołaj Kopernik i czego dokonał. Wie, że nazwy planet piszemy wielką literą. Zna budowę opisu.
	Moja miejscowość częścią Polski	Tworzenie swobodnych tekstów – wierszy, zagadek, rymowanek, limeryków na temat swojej miejscowości. Tworzenie książeczki o naszym mieście.	Sięganie do różnych źródeł informacji. Rozróżnianie utworów wierszowanych od prozy. Tworzenie swobodnych tekstów. Pisownia rzeczowników własnych wielką literą.	Wie, jak nazywa się miejscowość, w której mieszka. Zna legendę, ciekawą opowieść związaną z miejscowością. Ułoży wierszyk, zagadkę, rymowaną z miejscowością. Wie, co to jest „limeryk”.
	Jak można się porozumiewać?	Pisanie listu do wybranej osoby zachęcającego do obejrzenia interesującego filmu.	Dobieranie argumentów zachęcających do obejrzenia filmu. Bogacenie słownictwa o wyrazy związane z filmem. Pisanie listu. Poprawne pisanie skrótów używanych przy adresowaniu koperty.	Wie, jakie są sposoby porozumiewania się ludzi między sobą. Zna drogę listu. Potrafi napisać list. Wie, jak zapisać adres. Pozna podstawowe słownictwo związane z filmem. Potrafi uzasadnić swoje zdanie na
Pomocnicy Świętego Mikołaja	Zapisywanie własnych pomysłów i redagowanie wypowiedzi na temat: Co mogę zrobić, aby być Mikołajem?	Swobodne wypowiedzi na dany temat. Rozpoznawanie czasowników w zdaniach. Układanie i zapisywanie zdań, wielka litera na początku zdania. Pisownia wyrazów: podarunek, prezent.	Wie, że są ludzie, którzy pomagają innym przez cały rok. Dowie się, że on też może być Mikołajem. Potrafi wypowiedzieć się na określony temat. Rozpoznaje czasowniki. Układa wielozdaniową wypowiedź na dany temat.	

1.	2.	3.	4.	5.
G R U D Z I E Ń	Czar świąt	Gromadzenie słownictwa związanego ze zwyczajami bożonarodzeniowymi. Redagowanie oryginalnych życzeń z wykorzystaniem zgromadzonych związków frazeologicznych.	Grupowanie wyrazów wokół tematu: tradycje Świąt Bożego Narodzenia. Układanie i pisanie oryginalnych życzeń. Poprawne stosowanie wyrażen i zwrotów grzecznościowych. Pisownia nazw świąt wielką literą.	Wie, jak przekazywano tradycję. Dowie się, jak dawniej obchodzono Święta Bożego Narodzenia. Potrafi wykonać zadanie zgodnie z podaną instrukcją. Dobiera wyrażenia i zwroty stosowane w życzeniach. Zredaguje życzenia świąteczne.
		Komponowanie rozmowy ze swoim zwierzątkiem prowadzonej w noc wigilijną. „Tworzenie języka zwierząt”.	Tworzenie słownika swojego zwierzątka. Układanie i zapisywanie dialogu. Wypowiedzi na temat wyobrażonych sytuacji i zdarzeń.	Zna wierzenie, że zwierzęta mówią ludzkim głosem w noc wigilijną. Tworzy i zapisuje wyrazy dźwiękonaśladowcze. Układa i zapisuje dialog na temat wymyślonej sytuacji.
S T Y C Z E Ń	Karnawałowe atrakcje	Redagowanie opowiadania pt. „Kolędnicy” na podstawie historyjki obrazkowej, zgromadzonego słownictwa i planu.	Gromadzenie słownictwa związanego z kolędnikami. Wypowiedzi na temat oglądanych ilustracji. Układanie planu opowiadania. Komponowanie wielozdaniowej wypowiedzi ustnej i pisemnej.	Pozna staropolską tradycję kolędowania. Wie, za jakie postacie przebierali się kolędnicy. Opowiada treść ilustracji. Potrafi zastosować w opowiadaniu zgromadzone słownictwo. Ułoży plan opowiadania. Zredaguje wielozdaniową wypowiedź na podstawie planu. Zna trzyczęściową budowę opowiadania.
	Obserwujemy zimę	Twórcza ekspresja w wypowiedziach słownych i pisemnych na temat opieki nad ptakami w zimie na podstawie własnych przeżyć i opowiadania „Zapomniałem”.	Wypowiedzi na podstawie własnych obserwacji i przeżyć. Tworzenie słownika tematycznego: Zima. Układanie dialogów. Pisanie swobodnych tekstów. Pisownia wyrazów z „ó” i „rz”.	Wie, jakie ptaki spędzają u nas zimę. Rozumie potrzebę pomagania zwierzętom w zimie. Poprawnie pisze poznane wyrazy z”ó” i „rz”. Potrafi układać swobodny tekst: dialog, opowiadanie, sprawozdanie lub rymowanke.
	Zabawy i sporty zimowe	Redagowanie haseł na temat bezpieczeństwa zabaw zimowych. Układanie treści opowiadania po poznaniu jego wstępu i zakończenia.	Wypowiedzi na podstawie własnych doświadczeń. Bogacenie słownika o wyrazy związane z zimą. Dobór związków frazeologicznych potrzebnych do opowiadania. Układanie zdań rozkazujących i zakazujących.	Zna zabawy zimowe. Potrafi ustalić zasady bezpieczeństwa podczas zabaw zimowych. Przewiduje, co mogło się wydarzyć, kiedy pozna początek i zakończenie jakiejś historii. Opowiada wydarzenia zgodnie z chronologią.

1.	2.	3.	4.	5.
L U T Y	Wspomnienia z ferii zimowych	Pisanie listu do kolegi opowiadającego o minionych feriach zimowych.	Wypowiedzi na temat własnych przeżyć i doświadczeń. Grupowanie wyrazów wokół tematu: ferie. Wyrazy nazywające przeżycia i uczucia. Poprawne stosowanie zwrotów w liście. Pisownia nazw miejscowości wielką literą.	Opowiada o wydarzeniach, które przeżył. Nazywa uczucia i przeżycia. Wie, że nazwy miejscowości piszemy wielką literą. Napisze list. Zaadresuje kopertę. Poprawnie pisze skróty stosowane w adresie. Umie dobrać zwroty, jakich używamy w liście. Poprawnie rozmieszcza tekst listu na stronie.
	Jacy jesteście	Redagowanie notatki do kroniki klasowej z przebiegu konkursu recytacji wierszy Jana Brzechwy.	Dbłość o precyzję i kulturę mówienia-dobór adekwatnych słów. Zbiorowe i indywidualne pisanie notatki kronikarskiej. Pisownia tytułów utworów literackich.	Uzasadnia własne zdanie. Zdaje sprawę z przebiegu danego wydarzenia. Wie, co to jest notatka kronikarska. Układa notatkę do kroniki klasowej. Wie, że tytuły utworów literackich piszemy wielką literą.
	Dobrze jest być zdrowym	Układanie rymowanek na temat „czyścioszków” i „brudasów”. Zbiorowe pisanie scenariusza scenki kabaretowej pt. „W zdrowym ciele zdrowy duch” z wykorzystaniem ułożonych rymowanek.	Gromadzenie słownictwa wokół tematu: higiena. Rzeczowniki jako wyrazy będące nazwami osób i rzeczy. Przymiotnik jako określenie rzeczownika. Tworzenie rymów. Pisanie scenariusza.	Wie, jak systematycznie dbać o higienę własnego ciała. Wie, jak dbać o estetyczny wygląd. Tworzy rymowanki. Wie, jak powstaje scenariusz. Wspólnie z innymi tworzy scenariusz. Odgrywa przewidziane w scenariuszu role. Rozpoznaje rzeczowniki. Rozpoznaje przymiotniki. Potrafi działać twórczo.
M A R Z E C	Świat budzi się do życia	Wyszukiwanie i głośne odczytywanie opisów ptaków w tekście opowiadania pt. „Pierwsze ptaki”. Oglądanie ilustracji przedstawiających ptaki i gromadzenie słownictwa dotyczącego ich wyglądu. Zbiorowe redagowanie opisu porównawczego bociana i jaskółki.	Grupowanie wyrazów potrzebnych do opisu: rzeczowników, przymiotników i czasowników. Tworzenie związków frazeologicznych. Układanie zdań opisujących bociana i jaskółkę. Zbiorowe pisanie opisu porównawczego. Wyszukiwanie w tekście fragmentów na dany temat. Wypowiedzi na podstawie ilustracji. Pisownia wyrazów z „ó”: jaskółka, dziób, piórka, nóżki, krótką.	Wyszukuje w tekście fragmenty na określony temat. Potrafi obserwować zmieniającą się przyrodę. Wie, jakie ptaki przylatują do nas na wiosnę. Zna charakterystyczne cechy ptaków. Rozpoznaje na ilustracji bociana i jaskółkę. Tworzy związki frazeologiczne złożone z rzeczownika, czasownika i przymiotnika. Rozwija zdania. Wzbogaci swój słownik. Potrafi pracować w grupie. Pozna opis porównawczy.

1.	2.	3.	4.	5.
M A R Z E C	Witamy wiosnę	Zdawanie sprawy z obserwacji poczynionych podczas wycieczki do parku. Zbiorowe redagowanie sprawozdania. Pisanie ułożonego tekstu z uzupełnianiem luk w zdaniach.	Wypowiedzi na podstawie bezpośredniej obserwacji. Wyrazy określające następstwa czasowe, tworzenie związków frazeologicznych. Zbiorowe pisanie sprawozdania. Prawidłowe formy czasowników liczby mnogiej czasu przeszłego.	Pozna zmiany zachodzące wiosną w przyrodzie. Wie, co znaczy słowo „flora”. Wie, co znaczy słowo „fauna”. Określa następstwa czasowe. Tworzy związki frazeologiczne z podanymi wyrazami. Zda sprawę z poczynionych obserwacji. Uzupełnia zdania z lukami czasownikami w odpowiedniej formie.
	Wielkanocne obyczaje	Wypisywanie rzeczowników (nazw rzeczy, roślin, obyczajów) związanych z Wielkanocą. Zbiorowe redagowanie opowiadania z użyciem opisu: Przygotowania do Świąt w moim domu.	Rozpoznawanie rzeczowników, przymiotników i czasowników. Zamykanie myśli w granicach zdania. Pisanie opowiadania z użyciem opisu. Pisownia nazw świąt wielką literą.	Dostrzega i docenia wartości tkwiące w rodzinnej tradycji. Wzbogaci słownictwo o wyrazy związane z polską Wielkanocą. Stosuje wielką literę na początku zdania i w nazwach świąt. Rozpoznaje rzeczowniki, przymiotniki i czasowniki. Ułoży opowiadanie z użyciem opisu
K W I E C I E Ń	Zwierzęta w domu	Działanie twórcze pt. „Co zwierzątko chciałby nam powiedzieć?” Układanie dialogów do przedstawionych na ilustracji sytuacji.	Opowiada treść ilustracji. Układa zdania oznajmujące, pytające i rozkazujące. Układa i zapisuje dialog. Nadaje tytuł wykonanej pracy.	Wypowiada się na temat przedstawionych na ilustracjach sytuacji. Potrafi działać twórczo. Potrafi dokonać samokontroli i samooceny. Układa zdania oznajmujące, pytające i rozkazujące. Zapisuje dialog.
	Przyroda wokół nas	Komponowanie opowiadania na podstawie historyjki obrazkowej i tekstu pt. „Kto mocniejszy?”	Tworzenie przymiotników i czasowników od podanych rzeczowników. Opowiadanie na podstawie historyjki obrazkowej. Przekształcanie dialogu w opowiadanie.	Wie, że świat poznaje się za pomocą zmysłów. Opowiada treść historyjek obrazkowych. Tworzy przymiotniki i czasowniki od rzeczowników. Przekształca dialog w opowiadanie.
	Jakie to ciekawe	Samodzielne pisanie wielozdaniowej wypowiedzi inspirowanej wycieczką do lasu.	Grupowanie wyrazów wokół tematu: las wiosną. Tworzenie związków frazeologicznych z wykorzystaniem zgromadzonego słownictwa. Wypowiedzi na temat własnych obserwacji i przeżyć. Pisownia „rz” po spółgłoskach.	Zdaje relację z obserwacji. Bogaci swój słownik o wyrazy związane z lasem. Tworzy związki frazeologiczne. Wypowiada się całymi zdaniami. Zna zasadę pisowni „rz” po spółgłoskach. Układa wypowiedź wielozdaniową.

1.	2.	3.	4.	5.
	Historia kropli wody	Czytanie tekstu pt. „Będzie deszcz”. Komponowanie dalszego ciągu opowiadania z wykorzystaniem ostatniego zdania tekstu. Nadawanie tytułu swojej pracy.	Grupowanie wyrazów naśladowczych dźwięki deszczu, rzeki strumienia itp. Tworzenie przysłówków od podanych przymiotników. Łączenie przysłówka z czasownikiem. Pisownia czasowników typu: płynął-płynęła.	Wie, jak woda krąży w przyrodzie. Wie, że w przyrodzie występują pewne zależności, dostrzega je i wyciąga odpowiednie wnioski. Potrafi prawidłowo napisać czasowniki z ”ą” i „ę” typu: płynął-płynęła. Układa dalszy ciąg rozpoczętej historii. Zatytułuje swoją pracę.
M A J	Powietrze wokół nas	Ocena postępowania księżniczki, bohaterki opowiadania pt. „Wiatr”.	Wyszukiwanie w tekście fragmentów o postaci. Dobieranie wyrazów nazywających cech charakteru. Uzasadnianie swojej wypowiedzi. Wymienianie charakterystycznych cech bohaterów. Ocena postępowania bohatera i jej uzasadnianie.	Wyszukuje w tekście fragment na dany temat. Wie, co to jest wiatr i jak powstaje. Zna pożyteczne i szkodliwe działanie wiatru. Nazywa cechy charakteru. Wie, że wyrazy nazywające cechy to przymiotniki. Ocenia postępowanie bohatera. Uzasadnia swoje zdanie.
	Stąpamy po ziemi	Wysłuchanie wiersza pt. „Pan astronom mówi o gwiazdozbiorach”. List do pana astronoma – komponowanie wypowiedzi zawierającej pytania , na które oczekujemy odpowiedzi.	Wypowiedzi na temat treści wysłuchanego wiersza. Bogacenie słownictwa związanego z tematem: kosmos. Właściwe stosowanie zwrotów grzecznościowych. Układanie pytań. Pisanie listu.	Wie, że nazwy planet pisze się wielką literą. Wzbogaci swój słownik o wyrazy związane z kosmosem. Układa pytania. Stosuje w liście zwroty grzecznościowe. Zna budowę listu. Napisze list.
	Życie na łące	Układanie rymowanek na temat piękna kwitnącej łąki.	Grupowanie wyrazów określających kolory łąki. Tworzenie związków frazeologicznych: porównań, przenośni. Poprawna pisownia nazw kolorów typu: ciemnozielony, jasnoczerwony, żółto-zielony. Tworzenie rymów.	Wie, jakie zwierzęta i rośliny żyją na łące. Nazywa kolory. Poprawnie pisze nazwy kolorów. Tworzy rymy. Używa pięknych zwrotów określających wygląd łąki. Tworzy porównania i przenośnie. Układa wierszyki. Nadaje tytuł swojemu utworowi.
	Rodzinne święta	Redagowanie opowiadania z użyciem opisu na temat: „moja mama” z wykorzystaniem zgromadzonego słownictwa i wykonanych przez dzieci portretów mam.	Wypowiedzi dzieci o swoich mamach. Gromadzenie materiału słownikowego. Wyrazy określające mamę. Układanie zdań opisujących mamę. Łączenie opowiadania z opisem.	Wie, jaki zawód wykonuje jego mama. Bogaci swój słownik o wyrazy nazywające uczucia. Dobiera przymiotniki do rzeczownika „mama”. Układa zdania opisujące. Łączy opis z opowiadaniem.

1.	2.	3.	4.	5.
C Z R W I E C	Jestem dzieckiem	Komponowanie wypowiedzi na temat „Co i dlaczego wybrałbym, gdybym sam sobie miał ofiarować prezent.	Dobieranie czasowników i przymiotników do wyrazu „prezent”. Ustne wypowiedzi na określony temat. Pisanie dalszego ciągu wypowiedzi z wykorzystaniem zgromadzonego słownictwa.	Wypowiada się spontanicznie. Zna części (budowę) opowiadania. Tworzy związki wyrazowe złożone z rzeczownika, czasownika i przymiotnika. Samodzielnie komponuje dalszy ciąg wypowiedzi.
	Zakwitła ziemia	Omówienie sytuacji przedstawionej na obrazie Aleksandra Gieryskiego pt. „Ciepły deszcz”. Tworzenie swobodnego tekstu w oparciu o oglądany obraz.	Wypowiedzi na temat oglądanego obrazu. Nazywanie swoich odczuć wywołanych oglądanym dziełem malarskim. Gromadzenie słownictwa związanego z wiosennym deszczem. Wyrazy dźwiękonaśladowcze. Pisanie swobodnego tekstu.	Wypowiada się na temat reprodukcji obrazów. Nazywa swoje uczucia i wrażenia wywołane oglądanym obrazem. Wie, że wyrazy mogą naśladować dźwięki. Bogaci swoje słownictwo. Pisze swobodny tekst.
	Jestem siostrą, bratem, kolegą...	Opowiadanie wybranego fragmentu lektury pt. „Oto jest Kasia”. Tworzenie komiksu z wykorzystaniem ułożonego planu wydarzeń.	Wypowiedzi na temat lektury. Pisanie krótkich tekstów z użyciem różnego rodzaju zdań i wypowiedzeń.	Układa plan wydarzeń. Opowiada treść przeczytanej lektury. Rysuje komiks. Zapisuje wypowiedzi w „dymkach” używając różnych rodzajów zdań i równoważników zdań.
	Zbliżają się wakacje	Samodzielne układanie zdań w formie swobodnego tekstu na temat „Wakacyjne marzenia”.	Wypowiedzi temat własnych marzeń. Gromadzenie słownictwa wokół tematu: „wakacje”. Pisanie swobodnych tekstów.	Zna nazwy miesięcy wakacyjnych. Rozumie potrzebę wypoczynku i kontaktu z naturą. Napisze samodzielnie swobodny tekst. Stosuje wielką literę na początku zdania. Bogaci swoje słownictwo.

TREŚCI PROGRAMOWE DLA KLASY III

Miesiąc	Ośrodek tematyczny	Tematyka zajęć	Opracowanie wypowiedzi pod względem ortograficzno-gramatycznym i syntaktyczno-frazeologicznym	Przewidywane osiągnięcia ucznia
1.	2.	3.	4.	5.
W R Z E S I E Ń	Żegnaj lato – witaj szkoło	Komponowanie kilkudzaniowej wypowiedzi o minionych wakacjach na temat: „Jakie wspomnienia wiążą się z przywiezioną przeze mnie pamiątką?”	Opowiadanie o swoich wakacyjnych wspomnieniach. Tworzenie związków frazeologicznych. Zamykanie myśli w zdanie. Wyrazy o podobnym znaczeniu.	Buduje kilkudzaniową wypowiedź na określony temat. Zna części (budowę) opowiadania. Zastępuje wyrazami innymi, o podobnym znaczeniu. Poprawnie łączy rzeczowniki z czasownikami i przymiotnikami.
	Ale, kolego urosłeś...	Opisywanie swojego wyglądu z wykorzystaniem narysowanego autoportretu. Rola przymiotników w opisie.	Gromadzenie przymiotników określających swój wygląd. Tworzenie związków rzeczownika z przymiotnikiem, np. jasne włosy, niebieskie oczy, itp. Pisanie opisu swojej osoby.	Dostrzega zmiany we własnym wyglądzie i wyglądzie kolegi. Poprawnie łączy rzeczowniki z przymiotnikami. Bogaci swój słownik o wyrazy związane z wyglądem. Układa opis swojej osoby.
	Nasze szkolne sprawy	Redagowanie notatki do kroniki klasy z wyborów samorządu klasowego.	Ocena postępowania kolegów. Gromadzenie wyrazów nazywających następstwa czasowe. Pisanie notatki kronikarskiej.	Zna obowiązki samorządu klasowego. Zna Kodeks Ucznia. Zna wyrazy określające następstwa czasowe: najpierw, później, następnie itp. Ocenia postępowanie innych i uzasadnia swoje zdanie. Pozna notatkę kronikarską. Redaguje notatkę kronikarską.
	Uczymy się uczyć	Układanie pytań potrzebnych do przeprowadzenia wywiadu z pracownikami szkoły pracującymi na komputerze. Nagrywanie wywiadu na dyktafon. Zapisanie i autoryzacja przeprowadzonego wywiadu.	Układanie pytań. Planowanie pracy. Stosowanie w rozmowie zwrotów grzecznościowych, kulturalne zadawanie pytań. Gromadzenie rzeczowników-nazw zawodów w których ludzie pracują na komputerze. Pisownia wyrazu „komputer”, tworzenie rodziny wyrazów.	Wie, że środki techniczne mogą pomagać w nauce. Dowie się, jak korzystać z komputera. Tworzy rodzinę wyrazu „komputer”. Kulturalnie prowadzi rozmowę. Przeprowadzi wywiad na temat zastosowań komputerów. Zapisze wywiad. Wie, na czym polega praca reportera. Pozna znaczenie słowa „autoryzacja”.

1.	2.	3.	4.	5.
P A Ź D Z I E R N I K	Nie święci garnki lepią	Redagowanie opisu średniowiecznej budowli na podstawie ilustracji i zgromadzonego słownictwa.	Wzbogacanie słownictwa ucznia o wyrazy związane ze średniowiecznymi budowlami. Tworzenia związków frazeologicznych potrzebnych do opisu. Układanie planu opisu. Pisanie opisu.	Dowie się, co to jest wiek i era. Ogląda budowle zabytkowe. Potrafi wyszukiwać w tekście istotne informacje. Potrafi dobrać odpowiednie określenia do rzeczowników. Dbą o poprawność ortograficzną. Układa plan opisu. Redaguje opis według podanego planu.
	Sekrety słów	Redagowanie kilkudzaniowej wypowiedzi na temat „Czym jest wiedza?” na podstawie fragmentu lektury pt. „Kubuś Puchatek”.	Czytanie ze zrozumieniem. Wyszukiwanie w tekście fragmentów na dany temat. Wypowiedzi na temat czytanego tekstu. Samodzielne redagowanie kilkudzaniowej wypowiedzi.	Rozumie czytany tekst. Potrafi wyszukiwać w tekście odpowiedni fragment. Odpowiada na pytania dotyczące treści tekstu. Samodzielnie układa kilkudzaniową wypowiedź.
	W jesiennym słońcu	Gromadzenie pięknych wyrażen opisujących złotą jesień. Układanie wierszyków o jesieni.	Grupowanie wyrazów wokół tematu „jesień”. Tworzenie związków frazeologicznych. Pisownia zmiękczeń. Szukanie rymujących się wyrazów. Rozpoznawanie przysłówków jako określeń czasownika.	Wzbogaci swoje słownictwo związane z tematem „jesień”. Potrafi tworzyć przysłowki od podanych przymiotników. Dopisze właściwe przysłowki do podanych czasowników. Uważnie obserwuje przyrodę jesienną i dostrzega jej piękno. Tworzy poetyckie określenia. Układa wierszyki o jesieni.
	Jesień w lesie	Wyszukiwanie akapitów w opowiadaniu „Koziołek na grzybach”. Komponowanie własnego zakończenia poznanej historii.	Odczytywanie wskazanych akapitów tekstu. Pisownia wyrazów z „rz” po spółgłoskach. Układanie własnej wypowiedzi dotyczącej dalszego ciągu wydarzeń. Poprawne rozmieszczanie tekstu na stronie.	Potrafi wskazać w tekście akapity. Zna budowę opowiadania. Dopisze samodzielnie dalszy ciąg poznanej historii. Zna zasady ortograficzne dotyczące pisowni „rz” po spółgłoskach. Stosuje akapity w zapisywaniu opowiadania.
	Rzeką jak drogą	Układanie innego zakończenia legendy „Dziewczyna ze Ślęzy”.	Ciche czytanie ze zrozumieniem. Wyodrębnianie w tekście kolejnych wydarzeń. Wypowiedzi na temat cicho przeczytanego tekstu. Pisownia nazw miast wielką literą. Układanie własnego zakończenia poznanej legendy.	Pozna legendę „Dziewczyna ze Ślęzy”. Potrafi czytać cicho ze zrozumieniem. Wyodrębnia w tekście kolejne wydarzenia. Wypowiada się zdaniami. Stosuje wielką literę w pisowni nazw miejscowości. Układa inne od poznanej zakończenie legendy.

1.	2.	3.	4.	5.
L I S T O P A D A	Karty z przeszłości	Swobodne wypowiedzi na temat pobytu na cmentarzu. Samodzielne redagowanie notatki kronikarskiej z pobytu na cmentarzu.	Wypowiedzi na podstawie obserwacji poczynionych podczas wycieczki. Układanie zdań z wyrazami: epitafium, nieznani bohaterowie, ku pamięci, czcimy, pamięć nie umiera. Samodzielne pisanie notatki kronikarskiej.	Rozumie znaczenie wyrażenia „pamięć nie umiera”. Wie, że należy pamiętać o tych, którzy odeszli na zawsze. Układa zdania z podanymi wyrazami i wyrażeniami. Wypowiada się na temat odbytej wycieczki. Zredaguje notatkę kronikarską.
	Najkrótsza historia Polski	Mieszkałem w grodzie Lecha – komponowanie swobodnego tekstu z wykorzystaniem treści legendy „Orle gniazdo”.	Opowiada treść poznanej legendy. Poznaje znaczenie wyrazów, które dziś nie są powszechnie używane. Ćwiczenia w doskonaleniu poprawności ortograficznej. Układa swobodny tekst.	Pozna legendę „Orle gniazdo”. Pozna najstarsze miasta i zabytki. Wie, że Gniezno było pierwszą stolicą Polski. Dowie się, jak żyli ludzie 1000 lat temu. Bogaci swój słownik o wyrazy dziś już nie używane. Doskonali poprawność ortograficzną wyrazów. Samodzielnie napisze swobodny tekst na podany temat.
	Lubię liście, latawce listopada	Redagowanie twórczej wypowiedzi na temat: Wyobraź sobie, że jesteś liściem, który wiatr strącił z drzewa z wykorzystaniem podanych pytań.	Pisownia wyrazów ze zmiękczeniami. Gromadzenie wyrazów nazywających uczucia. Układanie odpowiedzi na pytania. Dobieranie wyrazów o podobnym znaczeniu. Pisanie opowiadania twórczego.	Poprawnie pisze wyrazy ze zmiękczeniami. Zna wyrazy nazywające uczucia. Układa odpowiedzi na pytania. Potrafi wczuć się w rolę spadającego liścia. Zastępuje wyrazy innymi, o podobnym znaczeniu. Potrafi pisać swobodne teksty.
	Wczoraj, dziś, jutro	Komponowanie legendy „Zaczarowany młyn wodny” z wykorzystaniem podanego planu i zgromadzonego słownictwa.	Gromadzenie słownictwa używanego w legendach. Zbiorowe układanie planu wypowiedzi. Samodzielne komponowanie treści legendy.	Wie, że wynalezienie koła przyczyniło się do rozwoju techniki. Zna słownictwo używane w legendach. Odróżnia legendę od innych utworów literackich. Układa plan swojej wypowiedzi. Potrafi ułożyć legendę. Stosuje akapity.
Co by było, gdyby...	Skąd Pan Twardowski wziął się na księżycu? – redagowanie kilkudzaniowej wypowiedzi na podstawie treści legendy „Pan Twardowski”.	Czytanie ze zrozumieniem. Wypowiedzi na temat czytanego tekstu. Pisownia wyrazów z „rz”. Samodzielne układanie kilkudzaniowej wypowiedzi na podstawie treści legendy.	Pozna legendę „Pan Twardowski”. Rozumie cicho czytany tekst. Opowiada treść legendy. Doskonali poprawność pisowni. Samodzielnie układa wypowiedź na dany temat.	

1.	2.	3.	4.	5.
G R U D Z I E Ń	Skarby ziemi	Układanie innego zakończenia legendy o królu Midasie pt. „Złotodajna moc”.	Głośne, wyraziste czytanie tekstu legendy. Wypowiedzi na temat treści poznanej legendy. Pisanie zakończenia legendy według własnych pomysłów. Używanie dialogu w opowiadaniu.	Pozna legendę pt. „Złotodajna moc”. Czyta głośno, z odpowiednią intonacją. Zdaje sprawę z treści przeczytanego tekstu. Potrafi zapisać rozmowę. Układa inne zakończenie legendy. Pisze opowiadanie z użyciem dialogu.
	Zabawa w teatr	Redagowanie ogłoszenia o przygotowanym przez klasę przedstawieniu kukielkowym – praca w grupach.	Ustalanie planu pracy. Rozmowa na temat treści ogłoszeń. Pisanie ogłoszenia. Rozmieszczanie tekstu na stronie.	Czyta ze zrozumieniem. Wypowiada się na temat treści zawartej w ogłoszeniu. Pisze ogłoszenie. Prawidłowo rozmieszcza tekst na stronie.
	Tradycje świąteczne i noworoczne	Redagowanie życzeń świątecznych dla wybranej osoby i zapisywanie ich na samodzielnie wykonanej karcie.	Czytanie życzeń z przygotowanych przez nauczyciela tekstów. Dobór słownictwa potrzebnego do ułożenia życzeń, wyrażenia i zwroty grzecznościowe. Tworzenie związków frazeologicznych.	Rozumie potrzebę obdarowywania. Zredaguje życzenia świąteczne dla wybranej osoby. Zapisze poprawnie życzenia na karcie. Zaadresuje kopertę.
S T Y C Z E Ń	Karnawał	Redagowanie opowiadania z użyciem opisu na temat: Czy chciałbyś, żeby wróciła dawna moda? Dlaczego?.	Opowiadania na podstawie ilustracji. Przymiotnik jako określenie rzeczownika, dobieranie określeń do poszczególnych części stroju. Wyrazy wieloznaczne. Pisanie opowiadania z użyciem opisu.	Dowie się, jak wyglądały dawne stroje. Potrafi wyszukać odpowiedni fragment tekstu. Bogaci swój słownik. Wie, że przymiotnik jest określeniem rzeczownika. Wie, że są wyrazy o takim samym brzmieniu, lecz różnym znaczeniu. Opisuje strój z dawnych lat. Uzasadnia swoją wypowiedź. Układa opowiadanie z użyciem opisu.
	W krainie bajek	Opowiadanie ulubionych baśni. Pisanie bajki (baśni), której bohaterem jest krasnoludek lub wybrane zwierzę. Wykorzystanie podanego planu.	Planowanie swojej pracy. Gromadzenie przymiotników opisujących wybraną postać z baśni. Pisownia wielką literą tytułów baśni i występujących w nich postaci. Pisanie swojej bajki.	Potrafi opowiadać bajki. Zna cechy baśni. Wie, czym się różni bajka od baśni. Przypisuje cech charakteru do wybranej postaci z baśni. Pozna charakterystyczne cechy przypisywane różnym zwierzętom, np.: sowa-mądrość, lis-chytrość, przebiegłość, osioł-upór. Potrafi napisać bajkę według planu.

1.	2.	3.	4.	5.
	Zimowy świat	Układanie opowiadania na podstawie historyjki obrazkowej „Strach ma wielkie oczy”, przewidywanie dalszego ciągu wydarzeń.	Opowiadanie ilustracji. Porządkowanie kolejności wydarzeń. Prawidłowe stosowanie czasowników w liczbie mnogiej czasu przeszłego. Układanie opowiadania. Dopisanie dalszego ciągu poznanej historii.	Dobiera tytuł do obrazków historyjki obrazkowej. Układa opowiadanie na podstawie historyjki obrazkowej. Dopisuje zakończenie. Zna budowę opowiadania. Używa poprawnych form czasowników liczby mnogiej czasu przeszłego.
L U T Y	Wspomnienia z ferii	Kartka z mojego pamiętnika – pisanie wspomnień z ferii zimowych.	Wypowiedzi na podstawie własnych przeżyć. Wyróżnianie wydarzeń ważnych i mniej istotnych. Układanie wypowiedzi w czasie przeszłym. Pisanie kartki z pamiętnika.	Opowiada o feriach zimowych. Wie, że czyjegoś pamiętnika nie wolno czytać bez pozwolenia właściciela. Pozna formę wypowiedzi pisemnej, jaką jest pamiętnik. Napisze kartkę z pamiętnika.
	Góry	Układanie opisu porównawczego postaci olbrzymów z dwóch legend: „Jak powstały Karpaty?” „Jak powstały Karkonosze?”	Dobieranie określeń-cech charakteru do postaci bohaterów literackich. Poprawne łączenie przymiotników z rzeczownikami. Pisanie opisu porównawczego. Wyrazy o przeciwnym znaczeniu.	Uczestniczy w rozmowie po wysłuchaniu tekstu. Wyszukuje w tekście fragmenty na określony temat. Potrafi wymienić charakterystyczne cechy bohaterów. Potrafi ułożyć zdania opisujące postaci z legendy. Ułoży opis porównawczy.
	Skarby śniegu	Pisanie listu zawierającego zaproszenie do Anaruka, bohatera lektury „Anaruk, chłopiec z Grenlandii”.	Dobór zwrotów używanych w liście. Pisanie zaproszenia. Pisanie listu. Łączenie dwóch form wypowiedzi pisemnej w logiczną całość. Właściwe rozmieszczanie tekstu na stronie.	Poznał warunki życia eskimoskich dzieci.. Stosuje zwroty grzecznościowe w liście. Zna budowę listu. Umieszcza w liście zaproszenie. Wie, że można się z kimś zaprzyjaźnić za pośrednictwem korespondencji.
	Powroty ptaków	Wywiad z wybranym skrzydlatym wędrowcem z wykorzystanie posiadanych informacji o trasach ptasich wędrowek.	Układanie pytań i przewidywanych odpowiedzi. Gromadzenie słownictwa potrzebnego do przeprowadzenia wywiadu. Zapisywanie dialogu z objaśnieniami narratora.	Wie, jakie ptaki przylatują do nas wiosną. Poznał trasy ptasich wędrowek. Układa pytania. Układa odpowiedzi. Zapisuje dialog stosując objaśnienia narratora. Utrwali pisownię często spotykanych wyrazów z „ó” wymiennym i niewymiennym, z „rz” i „ż”.

1.	2.	3.	4.	5.
M A R Z E C	Bocian bohaterem	Wspólne pisanie recenzji książki Marii Kownackiej pt. „Kajtkowe przygody”.	Opowiadanie wybranych fragmentów lektury. Wygłaszanie sądów i uzasadnianie swojego zdania. Dobór określeń stosowanych w recenzji. Układanie planu pracy. Pisanie recenzji.	Potrafi zdać sprawę z treści lektury. Ocenia postępowanie bohaterów literackich. Uzasadnia swoje zdanie. Dowie się, co to jest recenzja. Zaplanuje swoją pracę. Napisze recenzję wykorzystując podane wyrazy i zwroty.
	przebudzenie	Redagowanie streszczenia tekstu pt. „Legenda o Popielu” po uprzednim omówieniu jego treści i ułożeniu planu wydarzeń.	Słuchanie czytanego wzorowo tekstu. Wypowiedzi na temat treści legendy. Ustalanie kolejności zdarzeń i ich wzajemnej zależności. Wyjaśnianie niezrozumiałych wyrazów i związków frazeologicznych. Pisanie sprawozdania.	Pozna „Legendę o Popielu”. Wyjaśnia niezrozumiałe wyrazy i zwroty. Wypowiada się na temat treści poznanego utworu literackiego. Wyodrębni postacie i zdarzenia w utworze literackim. Potrafi ustalić kolejność zdarzeń w utworze. Wie, jak pisze się streszczenie. Napisze streszczenie treści legendy.
	Wiosenne	Porównanie treści legendy „Grota króla Łokietka” z reprodukcją obrazu „Łokietek pod Ojcowem”. Układanie wypowiedzi na temat: Kim może być trzecia postać namalowana na obrazie?.	Wypowiedzi na temat treści czytanego utworu. Wiązanie treści obrazu z czytany tekst, dobieranie odpowiednich fragmentów tekstu do obrazu. Wyjaśnianie niezrozumiałych wyrazów i zwrotów. Pisanie twórczej wypowiedzi wielozdaniowej.	Czyta cicho i głośno ze zrozumieniem tekst legendy. Wypowiada się na temat postaci i zdarzeń przedstawionych na obrazie. Znajdzie w tekście odpowiedni fragment. Wyjaśnia niezrozumiałe wyrazy i zwroty. Píše twórcze opowiadanie. Dba o poprawność ortograficzną pisanego tekstu.
	Morze Bałtyckie	O czym opowiedziałby nam uwięziony w bursztynie komar? – Pisanie swobodnego tekstu	Dobieranie związków frazeologicznych potrzebnych do napisania swobodnego tekstu. Nadawanie tytułu swojej pracy. Układanie planu redagowanej wypowiedzi. Pisanie swobodnego tekstu.	Wie, że polska leży nad Bałtykiem. Wie, jak powstał bursztyn. Gromadzi słownictwo potrzebne do napisania tekstu. Nadaje tytuł swojej pracy. Układa plan samodzielnie pisanej wypowiedzi. Píše swobodny tekst.

1.	2.	3.	4.	5.
K W I E C I E Ń	Wielkanocne tradycje	Wielkanocne opowieści – wspólne pisanie notatki o Poznanych tradycjach i zwyczajach związanych z Wielkanocą.	Wypowiedzi na podstawie poznanych tekstów i samodzielnie przygotowanych wiadomości. Gromadzenie słownictwa związanego z Wielkanocą. Zbiorowe układanie notatki. Liczebniki jako wyrazy oznaczające ilość i kolejność.	Wzbogaci swoją wiedzę na temat polskiej tradycji i zwyczajów związanych ze Świątami Wielkanocnymi. Bogaci swój słownik o wyrazy i związki frazeologiczne związane z Wielkanocą. Układa notatkę. Stosuje prawidłową formę liczebnika i rzeczownika w zdaniu. Dbą o estetykę i poprawność ortograficzną pisma.
	Wielkie jeziora	Redagowanie notatki kronikarskiej z przebiegu klasowego konkursu wiedzy na temat życia w wodzie.	Opowiadanie na podstawie przeżyć. Indywidualne układanie i pisanie notatki kronikarskiej. Nazywanie stosunków czasowych. Ćwiczenia w poprawnym stosowaniu form gramatycznych przy użyciu liczebnika.	Wypowiada się na temat obserwowanych wydarzeń. Zdaje relację z przebiegu wydarzeń zgodnie z ich chronologią. Stosuje nazwy stosunków czasowych. Poprawnie łączy liczebniki z czasownikami i rzeczownikami. Układa i zapisuje notatkę kronikarską.
M A J	Małe ojczyzny	Układanie opisu stroju krakowskiego na podstawie tekstu, ilustracji i zgromadzonego słownictwa.	Zaznaczanie w tekście opisu. Wspólne wyjaśnianie niezrozumiałych słów. Układanie opisu na podstawie ilustracji. Tworzenie planu opisu. Zbiorowe i indywidualne układanie opisu.	Wie, jakie znaczenie w kulturze narodowej ma tradycja. Rozpoznaje strój krakowski. Wymienia charakterystyczne cechy stroju krakowskiego. Znajduje w tekście opis. Pozna nazwy części stroju krakowskiego. Układa plan opisu. Zredaguje i napisze opis stroju krakowskiego.
	Piękna nasza Polska cała	Redagowanie i zapisywanie notatki z obchodów rocznicy Konstytucji 3 maja w naszej szkole.	Gromadzenie słownictwa potrzebnego do napisania notatki. Opowiadanie o przebiegu uroczystości. Zbiorowe i indywidualne redagowanie notatki. Ćwiczenia ortograficzne - pisownia wyrazów wielką literą.	Rozumie znaczenie Konstytucji 3 maja. Opowiada o przebiegu oglądanego wydarzenia. Układa zdania. Uważnie słucha innych osób. Wie, że nazwy Uroczystości państwowych pisze się wielką literą. Układa i zapisuje notatkę.

1.	2.	3.	4.	5.
M A J	Świat książki i filmu	Nasza książka – indywidualne układanie wypowiedzi pisemnej pt. „To lubię” w dowolnej formie, ilustrowanie swojej wypowiedzi i zbieranie w jeden „tom”.	Poznanie słownictwa związanego z książką. Układanie planu pracy. Układanie i pisanie swobodnego tekstu. Pisownia wielką literą tytułów utworów i nazwisk autorów.	Pozna słownictwo związane z powstaniem książki. Planuje swoją pracę. Układa i zapisuje swobodny tekst. Ilustruje swój utwór. Stosuje wielką literę w pisowni tytułów utworów literackich i nazwisk autorów. Współdziała w grupie.
		Jaki film poleciłbyś swoim kolegom i dlaczego – pisanie recenzji wybranego filmu.	Swobodne wypowiedzi na temat ulubionych filmów i gatunków filmowych. Przytaczanie argumentów popierających wypowiedź. Gromadzenie słownictwa wokół tematu „film”. Pisanie recenzji filmu.	Pozna różne gatunki filmowe. Wie, co to jest film animowany i na czym polega adaptacja filmu. Wie, jakie zawody związane są z produkcją filmu. Bogaci swoje słownictwo o wyrazy związane z filmem. Wie, jak pisze się recenzję. Układa i zapisuje recenzję filmu.
C Z E R W I E C	Dzieci z różnych stron świata	Redagowanie notatki kronikarskiej o obchodach Dnia Dziecka w klasie.	Wypowiedzi inspirowane przeżyciami dzieci. Opowiadanie o przebiegu wydarzeń. Dobór słownictwa potrzebnego do napisania notatki kronikarskiej. Wielka litera w pisowni nazw świąt.	Zna datę Dnia Dziecka. Układa słowniczek tematyczny. Wypowiada się na podstawie własnych przeżyć. Wie, że nazwy świąt pisze się wielką literą. Zredaguje notatkę kronikarską na temat obchodów Dnia Dziecka w klasie.
		Redagowanie gazetki klasowej poświęconej krajom sąsiadującym z Polską.	Zbieranie informacji na określony temat. Gromadzenie słownictwa wokół tematu „redakcja gazety”. Pisanie reportażu. Planowanie kolejnych etapów wykonywanej indywidualnie i zbiorowo pracy.	Wie, jakie kraje sąsiadują z Polską. Gromadzi informacje na temat wybranego kraju. Pozna zawody ludzi pracujących w redakcji gazety. Wie, na czym polega praca reportera. Wie, jak pisze się reportaż. Współdziała w zespole.
	Wakacje	Redagowanie wielozdaniowej wypowiedzi w dowolnej formie na temat: Po co są wakacje?	Gromadzenie słownictwa wokół tematu „wakacje”. Utrwalanie wiadomości o poznanych częściach mowy. Wyjaśnianie pisowni wyrazów. Układanie i pisanie wielozdaniowej wypowiedzi.	Utrwali wiadomości o poznanych częściach mowy: rzeczowniku, czasowniku, przymiotniku, przysłówku i liczebniku. Gromadzi słownictwo potrzebne do napisania pracy. Tworzy związki frazeologiczne. Stosuje akapity w zapisie dłuższej wypowiedzi.

PRZYKŁADOWY SCENARIUSZ ZAJĘĆ

Poziom: klasa I

Termin realizacji: wrzesień

Czas realizacji: 45 minut

Ośrodek tematyczny: Po co w szkole są przerwy?

Temat zajęć: Układanie haseł (zakazów i nakazów) nawołujących do bezpiecznego zachowania się w czasie przerw.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- Wie, po co w szkole są przerwy.
- Wie, jak wykorzystać czas na przerwie.
- Opowiada, jak lubi spędzać czas na przerwie.
- Układa zdania na temat przedstawionej na ilustracji sytuacji.
- Układa hasła dotyczące bezpiecznego zachowania się podczas przerw.
- Układa zdania z rozsypanki wyrazowej.

Przebieg zajęć:

1. Swobodne wypowiedzi uczniów na temat ulubionego spędzania przerw.
2. Opowiadanie ilustracji przedstawiających różne sytuacje, jakie mogą mieć miejsce podczas przerw.
Nauczyciel zadaje uczniom pytania: Po co w szkole są przerwy? Które ilustracje przedstawiają sytuacje mogące narazić dziecka na niebezpieczeństwo? Jak należy zachowywać się na przerwach, aby nie narażać na niebezpieczeństwo siebie i innych?
3. Układanie przez dzieci haseł na podstawie omawianych ilustracji.
Dzieci zgłaszają swoje propozycje. Nauczyciel zwraca uwagę na intonację przy wypowiedzianiu różnych rodzajów zdań.
4. Układanie zdań z rozsypanki wyrazowej.
Proponowane zdania: Nie biegaj po korytarzu!
Poruszaj się prawą stroną korytarza.
Nie dokuczaj innym!
Nie krzycz, hałas szkodzi zdrowiu.
Słuchaj dyżurnych!
5. Odczytanie ułożonych zdań i naklejanie ich w zeszyte.
6. Wybór jednego hasła i wykonanie do niego ilustracji.
7. Podsumowanie i ocena zajęć.
Dzieci otrzymują zadanie: Powiedz koledze, po co w szkole są przerwy. Nauczyciel rozdaje kartki, na których narysowane są buźki z różnymi minami. Zadaniem uczniów jest zaznaczyć tę minę, która pokazuje jego nastrój po dzisiejszych zajęciach.

PROPOZYCJE OCENY UCZNIÓW

Program nie przewiduje oceny cyfrowej, co pozwala eliminować negatywne odczucia i niezdrową rywalizację wśród dzieci. Sposobem informowania ucznia o tym, czy dana czynność jest wykonana dobrze, jest:

- odpowiednia mimika,
- gest,
- tabelka do samooceny,
- pochwała ze strony nauczyciela,
- pochwała ze strony członków grupy, w skład której wchodzi dziecko,
- forma opisowa-recenzja wykonanej pracy z podkreśleniem mocnych stron dziecka i zwróceniem uwagi na pracę, którą musi jeszcze doskonalić.

W ten sposób, nie porównując dziecka z innymi można wskazać, co powinni zmienić czy poprawić w swojej pracy.

W procesie oceniania należy wziąć pod uwagę: możliwości dziecka, zaangażowanie ucznia i jego wkład pracy, stopień opanowania materiału, umiejętności rozwiązywania problemów, osobiste sukcesy dziecka.

W wieku szkolnym dominuje ocenianie płynące z zewnątrz, dlatego istotnym zadaniem nauczyciela jest wdrażanie do samooceny. W życiu każdego człowieka refleksja nad własnym działaniem spełnia ważną rolę, gdyż przyczynia się do rozwijania i doskonalenia różnych umiejętności, a także do zmiany zachowań i postaw. Ważną sprawą jest więc, aby planując zajęcia przewidzieć sytuacje, w których dzieci będą miały okazję do dokonywania samooceny. Może to być wypowiedanie się o swoim zaangażowaniu w pracę, określanie samopoczucia po wykonaniu zadania, ocenianie wytworów swoich działań z uwzględnieniem jasno określonych kryteriów. Taka samoocena wyrabia krytycyzm wobec siebie, własnych działań, zachowań oraz postaw i staje się stymulatorem osobistego rozwoju.

Wzór tabelki do samooceny ucznia

Zamaluj ten prostokąt, przy którym jest napis zgodny z twoją oceną własnej pracy.

	Zajęcie I	Zajęcie II	Zajęcie III	Zajęcie IV
Pracowałem wspaniale				
Jestem z siebie zadowolony				
Muszę się postarać				

Na kolejnych zajęciach dziecko zamalowuje wybrany zgodnie z jego oceną swojej pracy prostokąt. Zestawione z poszczególnych miesięcy wyniki pomogą dziecku wyciągnąć wnioski dotyczące doskonalenia swoich umiejętności.

EWALUACJA PROGRAMU

Po wdrożeniu programu wskazane jest przeprowadzenie ewaluacji w celu uzyskania informacji zwrotnej o jego merytorycznej wartości oraz o tym, w jakim stopniu napisany program umożliwia realizację zadań edukacyjnych.

Należy sprawdzić, w jakim zakresie realizacja programu wpłynęła na przyrost wiedzy oraz kształtowanie umiejętności i postaw uczniów. Badania powinny skupiać się przede wszystkim na oszacowaniu końcowych osiągnięć uczniów w zakresie wiedzy, umiejętności, postrzegania koncepcji programu przez rodziców i uczniów objętych jego oddziaływaniem.

Ewaluacja może przybierać różne formy. Uczestnicy spotkań, np. spontanicznie kończąc zdania, dzielą się refleksjami. Może mieć formę plastyczną – dzieci zaznaczają kolorami swoje odczucia odnośnie zainteresowania zajęciami, wkładu pracy w wykonanie zadania, zadowolenia z osiągniętych efektów.

Jako narzędzie ewaluacji mogą posłużyć testy kompetencji dla uczniów, ankiety dla uczniów i rodziców.

Właściwie przeprowadzona ewaluacja pozwoli na ocenę przydatności programu oraz uzyskanie wskazówek o potrzebie jego modyfikacji i uzupełnienia. Posłuży nauczycielowi do wyciągnięcia wniosków z uzyskanych osiągnięć, a także będzie źródłem wskazówek do dalszej pracy.

PRZYKŁADY ĆWICZEŃ SPRAWDZAJĄCYCH WIADOMOŚCI I UMIEJĘTNOŚCI DLA KLASY III

1. Dzieci klasy trzeciej ze szkoły w Sopotcie bawiły się w wymienianie największych miast w Polsce i na świecie oraz najszybszych samochodów osobowych. Ułóż zdania o tym, co robiły dzieci. Zastosuj wyrazy: *największe*, *najszybsze*. Nadaj tym wyrazom nazwę gramatyczną.
2. Napisz, jak wykonujesz dane czynności. Utwórz te wyrazy od podanych rzeczowników.
Gdy ktoś w domu śpi, chodzę i
(*ostrożność*, *spokój*) Gdy ktoś opowiada, słucham
(*uwaga*) Gdy ktoś zadaje mi pytanie, odpowiadam
(*grzeczność*) Gdy ktoś potrzebuje pomocy, pomagam
(*chęć*)
3. Przeczytaj początek opowiadania. Pomyśl, co mogło być dalej. Następnie ułóż dalszy ciąg opowiadania i nadaj mu tytuł.

W szkolnej stołówce dzieci same przynoszą posiłki na stół.
Koleżanki zjadły już obiad i czekały na Małgosię. Małgosia ostrożnie niosła talerz gorącej zupy.

4. Przeczytaj podane zdania i zastanów się, jak należy je uporządkować. Przepisz uporządkowane opowiadanie i nadaj mu tytuł.

Później wstąpili do Roberta, który ucieszył się wizytą kolegi i Reksa.
Najpierw wędrowali ulicą Krzywą do parku.

Po południu deszcz już nie padał, więc Mariusz wybrał się z psem na spacer.

Do domu wrócili przez skwerek przy kinie Odeon.

Następnie biegali alejkami w pobliżu kortów tenisowych.

5. Napisz opis swojego piórnika według podanego planu.

Kształt

Wielkość

Barwa

Materiał

Ozdoby

Części składowe

Przeznaczenie

PRZYKŁAD ANKIETY EWALUACYJNEJ PRZEZNACZONEJ DLA RODZICÓW

Pragnę poznać opinię Pani/Pana dotyczącą wdrożonego programu „Kształcenie różnych form wypowiedzi”. Proszę o wypełnienie ankiety przez podkreślenie jednej z podanych odpowiedzi.

1. Czy dziecko jest zainteresowane pracą na zajęciach?
a) Tak b) Nie c) Trudno powiedzieć

2. Czy dziecka chętnie uczestniczy w zajęciach?
a) Tak b) Nie c) Trudno powiedzieć

2. Czy uważa Pani/Pan, że dziecko wzbogaciło swoje słownictwo?
a) Tak b) Nie c) Trudno powiedzieć

3. Czy jest pani/pan informowana o postępach dziecka w zakresie realizowanej tematyki?
a) Tak b) Nie c) Trudno powiedzieć

4. Czy nauczycie prowadzący zajęcia okazuje dziecku życzliwość i sympatię?
a) Tak b) Nie c) Trudno powiedzieć

5. Czy Pani/Pana zdaniem realizacja tego programu jest potrzebna?
a) Tak b) Nie c) Trudno powiedzieć

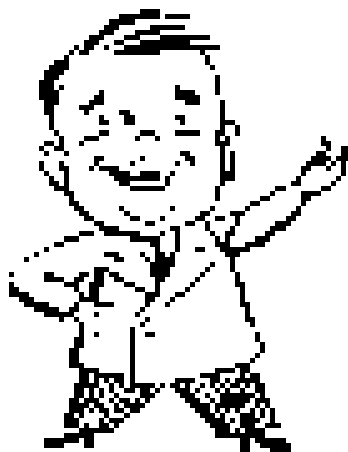
PRZYKŁAD ANKIETY EWALUACYJNEJ PRZEZNACZONEJ DLA UCZNIĄ

Dorysuj ludzikowi kapelusz i pomaluj go w zależności od tego, jak oceniasz swoją pracę na lekcji:

Jestem z siebie zadowolony, dobrze pracowałem – kolor żółty.

Mogłem pracować lepiej – kolor zielony.

Nie pracowałem dzisiaj dobrze – kolor brązowy.

LITERATURA

„Mój świat” Program kształcenia zintegrowanego w szkole podstawowej.

H. Baczyńska *Metodyka języka polskiego w klasach I – III szkoły podstawowej*. Warszawa WSiP 1985

M. Węglińska *Opis jako forma wypowiedzi w klasach początkowych*. Warszawa WSiP 1989

J. Zborowski *Rozwijanie aktywności twórczej dzieci*. Warszawa WSiP 1986

W. Skrzypiec *Ćwiczenia gramatyczno-ortograficzne i stylistyczne w klasach I – III*. Warszawa WSiP 1992

K. Lenartowska, H. Smolińska *Przewodnik dydaktyczny do ćwiczeń w pisemnym wypowiedzianiu się dla uczniów kl. II i III*. Inowrocław „POZKAL”

R. Więckowski *Ćwiczenia słownikowo-frazeologiczne i syntaktyczne w klasach początkowych*. Warszawa WSiP 1989

K. Lenartowska, W. Świętek *Inspirowanie wypowiedzi pisemnych w klasach I – III*. Warszawa WSiP 1989

M. Nagajowa *Kształcenie języka ucznia w szkole podstawowej*. Warszawa WSiP 1985